

# על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת  
מידות טובות  
פרשת השבוע  
אלומות אור  
מרבתינו צדיקי עולם  
פרשת עקב | תשפ"ה

## ולפתע אמרו לפניו שיש זוג חשון בנים שצריכים להיכנס אליו

על ה'בין אדם לחברו'  
של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל



הגאון רבי  
יצחק אזרחי  
שליט"א: הקב"ה  
נותן לכל אחד  
כלים, כלים  
רוחניים וכלים

גופניים כמה שצריך, וכשמנצלים את מה שהקב"ה  
נותן עד מקסימום היכולת, אזי הקב"ה נותן לנו  
עוד כלים.

הרי זה פלא, פלא, פלא! מי שהיה קצת מקורב, מי  
שראה, מי שנוכח, כשרבינו מרן הרב אלישיב זי"ע היה  
תמיד עם היד על הספר, על הגמרא, על השו"ע, והיו  
שואלים אותו בדיני נפשות, חיים ומוות, ובלי לפתוח  
ספר פסק על המקום, רגע כמימריה, וחרץ מיד את  
הדין, קבע גורלות! - זה שייך אצל נברא?! לדעת את  
כל התורה כולה על כל מובאותיה!

הכל היה בנוי על ידי תורה, דבר פלא! לא יאומן  
כי יסופר! הביאו לפניו הרבה סוגי טיטולים שיכריע  
לגבי הדבק בשבת, וכל השולחן כולו היה מלא  
בטיטולים.

ולפתע אמרו לפניו שיש זוג חשון בנים שצריכים  
להיכנס אליו, מיד בזריזות שאין לתאר, סילק את כל  
הטיטולים עד שלא נשאר אף רמז לטיטולים, שח"ו  
לא יגרם צער ליהודים. אף אחד, אפילו צעירים ממנו,  
לא היו מסוגלים להעיף את הכל בזריזות שכזו, אבל  
רבינו זי"ע מהחרדה והזהירות בבין אדם לחברו, מיד  
תוך שניות הוא סילק את הכל  
וכך הזהירות בבין אדם לחברו, בבין אדם למקום,  
והכל מתוך אהבת התורה.

(ציטוטים מתוך הספר 'ריש"א דגלותא' - מילי דהספידיא שנאמרו)

## השכן ה'לץ' השליך מהאילן שהסתתר עליו, פת ומים לשתות... אותו צדיק עמד משתאה כיצד הקב"ה מקבל מיד את תפילתו..

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על הבוטח בה' חסד יסובבנו

אל אביו, אבי שבשמים, פרנסני, כי  
רעב אנכי... ושלח לי אוכל להשיב נפש.  
'עוד הם מדברים, ואני אשמע' -  
השכן שמע את התפילה הנרגשת ומיד  
השליך מע"ג האילן שהסתתר עליו, פת  
לאכול ומים לשתות... אותו צדיק עמד  
משתאה לראות כיצד הקב"ה מקבל  
מיד את תפילתו, וחזר לתלמודו בעוז  
ותעצומות. למחרת היום, תשו כוחותיו  
ושוב ביקש מהקב"ה שרוצה לאכול...

וכמעשהו אתמול כך מעשהו היום, השכן  
העומד על משמרתו לעקוב אחריו שוב  
שלח לו אוכל משמיא... וכך חזר הדבר  
ונשנה מדי יום ביומו עד ככלות השבוע,  
ושב האיש לביתו שמח וטוב לב. פגע בו  
אותו 'לץ', והתעניין לפי תומו היאך עבר  
עליו השבוע האחרון, והאם באמת היה  
לו לאכול כדי צרכו, וסיפר לו בהתרגשות  
כיצד זכה לקבל לחם מן השמים... אמר  
לו ה'לץ', לא מהשמים היה הלחם אלא  
מעשי ידי אדם... אני עמדתי שם, אני  
שמעתי את תפילתך ואני זרקתי את  
האוכל מלמעלה למטה. השיב לו הלה  
מינייה וביה, וכי מי הכניס לראשך שגעון  
זה, להתחקות אחרי במשך שבוע שלם,  
ולתת לי מפתח לאכול, אם לא הקב"ה  
בכבודו ובעצמו... לא היית אלא שלוחו  
של הקב"ה, כי הרבה דרכים למקום...

(מתוך 'באר החיים' - אבות)



המאכלך מן במדבר (ח' טו)

מעשה בחסיד 'תמים' ששמע מפי  
רבו דברי חיזוק בענין הבטחון, ואמר  
רבו, כי הבוטח בה' באמת לא יחסר לו  
מאומה והקב"ה יספק לו צרכיו. החסיד,  
שהיה איש תם וישר, קיבל את הדברים  
כפשוטם ולהלכה למעשה, ועל כן הודיע  
מיד לבני ביתו בקול גדול כי הוא עוזב  
את 'עבודתו', ולמחרת יוצא הוא אל  
היער הסמוך לעיר, שם ישהה בבקתה  
קטנה ויעסוק בתורה ובעבודה במשך  
שבוע ימים, ואין צורך לדאוג לו למזונות  
כי סמוך לבו בטוח בה' שישלח לו דברי  
מזון להחיות נפשו. והנה לאיש זה היה  
שכן 'לץ' אשר שמע את שיחתו, הלה  
גמר בדעתו לעקוב אחריו ולראות את  
מעשיו, נטל עמו מאכלים ויצא אחריו,  
ואכן ראה אותו לומד בהתמדה מרובה  
ולאחר מכן עומד ומתפלל, ובסיום  
התפילה שטח את בקשתו כדבר בן

# ככה שמעתי בילדותי, שר' חיים בריסקער היה אומר, כל הרשעים מנפנים בשיטת השלום, וזה סימן היכר לרשעים. מה השלום, שהוא לא נלחם עם היצר הרע, צריך לחיות איתו בשלום..

אהבת התורה אמיתית וכמיהה למידות טובות של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל  
- ליומא דהילולא החמשה עשר

מאת: אלחנן נתן ליכטיג

וְשִׁמְרֵתָּ מִשְׁמֶרֶתוֹ וְחָקְתָּו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוָתָיו (י"א א')

את הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל הכרתי באקראי, או ליתר דיוק - מעולם לא הכרתי אותו פנים אל פנים, שכן גיליתי את אישיותו ואת תורתו רק שנים אחדות לאחר הסתלקותו. אך מאז, הוא הפך לחלק בלתי נפרד מחיי הרוחניים הכל החל במסגרת תפקידי באחד מארגוני הפצת התורה, כאשר חיפשתי מגידי שיעורים מוצלחים בעלי כושר הסברה לפרויקט תורני גדול. באופן טבעי, נכנסתי ל'קול הלשון'. (ארגון הפצת התורה הגדול ביקום, ממש מקנא בהם..) והתחלתי להקשיב לשיעורים שונים, משהו בשיעוריו של רבי משה מרדכי שולזינגר תפס אותי מיד, ומאז השתנו חיי..

אודה ולא אבוש, אולי בגלל שאני ירושלמי במקור, לא זכיתי לשמוע על שם כזה מעולם. על אף ששמו, כל ילד בני ברק ודאי הכיר (אולי לא הצעירים של היום, אך ודאי בעבר). כיום, אני מלא געגועים לאדם שלא הכרתי כלל. אל תבקשו ממני לתאר ולהסביר מה כל כך תפס אותי בשיעוריו, כי "אי אפשר להסביר מה טעמו של תפוח או איך נראה צבע ירוק", אך "טעמו וראו כי טוב" בכל זאת, ולו על קצות האצבעות, אנסה לתאר את מה שאני חש ומרגיש בשמיעת השיעורים. אתה מקשיב לשיעור, בין אם במסכת בבא מציעא או במסכת יבמות, ופתאום אתה מבין את דף הגמרא לעומקו. בשיעור שאורך כשעה וחצי על דף גמרא אחד, אתה מגלה מגיד שיעור בעל אישיות מיוחדת, ידע עמוק בכל הש"ס, בראשונים ובאחרונים. אתה מקבל מ'ה'רייד' הישיבתי" ועד "מחשבות של בעה"ב", עם ענווה וסיפורים אישיים של 'בדידי הווה עובדא' מכל גדולי ישראל, החל מבעל החזון יחזקאל - הרב אברמסקי, הרב מבריסק, הסטייפלר או הרב שך. השיעור מובן בפשטות, אך עם זאת הוא מעורר בך את השאלות והחקירות העמוקות.

אזכיר את עוונותיי: כשלמדתי בישיבה, לא הייתי מהמוצלחים. בשיעורים הכלליים של ראשי הישיבות שלי (והיו כמה כאלה), החזקתי מעמד בדיוק שליש מהשיעור, ומאז איבדתי את הקשר וההבנה לאן בדיוק השיעור חותר. והנה כאן, הכול פרוש כשמלה. אמנם אין חקירות עם מערכות עמוקות, אבל אתה מבין בדיוק מה צריך לחקור כאן. אתה מבין מדוע רש"י הוסיף אות אחת,

והיכן התוספות חולקים עליו. באותו רגע שהרב שולזינגר קורא את הגמרא, אתה כבר מבין שיש כאן משהו שצריך להבין וכשהוא אומר שנדמה לי שיש כאן איזה רמב"ם שאולי מדבר על הנקודה כאן, אתה מיד מבין שיש כאן רמב"ם שחייבים לעיין בו. ובנוסף, אתה נחשף לאהבת התורה אמיתית, לקנאות לשם שמים, וכמיהה למידות טובות. ה'לעולם יהיה אדם' זה המוטו תמיד. ובסופו של דבר אתה מקבל מתיקות התורה אמיתית, עם אהבת התורה ואהבת ד' יתברך.

## כל מי שיקשיב לתחילת השיעורים כשמערכת ההקלטה כבר מופעלת

כל מי שיקשיב לתחילת השיעורים כשמערכת ההקלטה כבר מופעלת והשיעור עדיין לא התחיל, אתה שומע בענוותנותו איך כמעט בכל שיעור הוא מתפלל להקב"ה, 'לאדם מערכי לב ומד' מענה לשון' ועוד כהנה.. כדי להצליח ללמד כראוי. מאז, כשאני רוצה ללמוד משהו כמו שצריך, אני מפעיל את 'קול הלשון' עם "מגיד השיעור שלי". הדף שלמדתי איתו הוא שונה לחלוטין מדף אחר. פתאום אתה מרגיש שאתה חי את הגמרא, ורוצה עוד ועוד. כשאני מחפש שיעור על דף מסוים והוא לא קיים במערכת (כנראה כי השיעור ניתן בשבת), יש תחושת החמצה גדולה מאוד, הפסדנו. לכן, אני מציע לכל בן ישיבה או אברך כולל: לפני שאתם מתחילים את 'הזמן', לא משנה איזו מסכת זו - כתובות או קידושין, בבא קמא או שבת - רוצו ל'קול הלשון' והקשיבו לשיעורים על שלושת או ארבעת הדפים הראשונים. אני מבטיח שה'זמן' החדש, הלימוד שלכם יראה לגמרי אחרת. דבריהם הם הם זכרונם, הנה שתי פנינים מתחילת מסכת ברכות, וכה דבריו בשיעור: (תמלול לא מדויק)

הגמרא בדף ה' אומרת א"ר לוי בר חמא אמר ר"ש בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר 'רגזו ואל תחטאו' וברש"י: שיעשה מלחמה עם היצר הרע..

'רבי חיים בריסקער אמר שכל הרשעים הם אנשי שלום' רודפי שלום. הם אומרים שלא צריך לעשות מלחמה עם היצר הרע צריך לעשות 'שלום' השקפת התורה היא שיעשה מלחמה, אתה יודע למה, כי היצר הרע לא שוקט, אם נגיד שהוא היה שקט אז היה 'שביתת נשק' הוא לא לוחם גם אני לא לוחם..



ככה שמעתי בילדותי, שר' חיים בריסקער היה אומר, תמיד אומרים שלום שלום שלום כל הרשעים מנפנפים בשיטת השלום, וזה סימן היכר לרשעים מה השלום, שהוא לא נלחם עם היצר הרע, צריך לחיות איתו בשלום אבל ההוא (היצר הרע) יש לו דרישות, אז מה שאומרים 'שלום' זה כל מה שהוא מבקש צריך לעשות... כל מה שהוא אומר לעשות...

## בפעם הראשונה ששלחו לירח חללית בשם 'ספוטניק'

ועוד פנינה: בפעם הראשונה ששלחו לירח חללית בשם 'ספוטניק', שאל מרן רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, למה הם בעצם לא עולים לשמש, רק לירח, כי הירח יש לו פגימה והשמש לא פגום והם מחפשים משהו פגום, השלימות היא לא בשבילם... בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים, היה אומר כשאתה משבח אדם, תסתכל על הלבנה יש לה צד שהיא מאירה ויש לה צד פגום, כשאתה מספר על בן אדם תספר על הצד המאיר שבו ולא על הצד הפגום... לקראת היוםא דהילולא ה-15 (יום שלישי הקרוב, כ"ז באב), אני חייב לספר לכם שני סיפורים מרגשים בעניין זה. לאחר הסתלקותו של מרן שר התורה, רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, נסעתי כמו רבים אחרים להתפלל בבית החיים בבני ברק, סיימתי את תפילתי וחשבתי לעצמי: "מעניין היכן קברו של מורי ורבי, הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר". הרי אני במקום מגוריו, ומסתמא קברו כאן, אבל איך אפשר לדעת ולחפש? והנה, עוד אני מהרהר ומסתובב, ושתי שורות מאחוריי אני רואה לנגד עיניי בדיוק את מצבתו ומקום מנוחתו. קשה לתאר את ההתרגשות באותו רגע... סיפור נוסף התרחש בסוף חודש אב, בבין הזמנים של שנה שעברה. לפני תחילת ה'זמן', נסעתי עם ידידי לבני ברק. בין היתר, הגענו לבית העלמין להתפלל בקברי צדיקים: קברו של הסטייפלר, החזון איש, בעל 'שבט הלוי' ושר התורה. כמובן, הגענו גם לקברו של הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל. היה זה ביום ראשון, כ"ח באב, והנה אנו מסתכלים על מצבתו ומתברר כי ה'אירצייט' חל בדיוק בשבת קודש. בחסדי שמיים, בדיוק למחרת ה'אירצייט' היינו שם, בלי שום כוונה מיוחדת ומבלי שזכרנו כלל את יום ההילולא. לרגל יום ההילולא ה-15, אנו מביאים כאן חלק מדבריו שכבר פורסמו אך כדאי לקרוא אותם שוב, המאמר מתוך שיחה נרחבת שמוכא בספר הנפלא 'משיבת נפש'

## אבל כשמגיע "בין הזמנים" שצריך לעזור בבית - אז הוא נהיה מתמיד...

...יש כאלה, שבתוך ה'זמן' אינם מופלגים בשקידת התורה. אבל כשמגיע "בין הזמנים" שצריך לעזור בבית - אז הוא נהיה מתמיד... נהיה "מתמיד"... כשמגיעים כמה שבועות שבאמת זה הזמן להתנהג באופן של 'לעולם יהא אדם...' 'אז מען דארף זיין אמענטש אויך' - [שגם צריך להיות בן אדם], פתאום... תוקף אותו כזאת "שקידת

התורה". והוא "מחליט"... - 'הנה כעת הסתלק ר' משה פיינשטיין, ר' יעקב קמינצקי הסתלק, ור' יעקב קנייבסקי - הסטייפלער הסתלק... אני מוכרח להיות ה'ממלא מקום שלהם... ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית.

אומרים לו, 'צריכים עזרה בבית...' - הרי צריכים להכניס את הפסח... והיא 'רובצת תחת משאה...' צריכים לעזור משהו... לא! הוא צריך עכשיו להעמיד ממלא מקום לגדולי הדור...

- ...בדיוק מראש חודש ניסן, והוא יחזור הביתה בערב פסח אחר הצהריים אחרי שהוא יגמור להגיד סדר אמירת קרבן פסח... יש לו הרי זמן גם להגיד 'קרבן פסח'...

אי, בכל זאת הוא הרי לא כזה שקדן?... הרי כבר שנים שהשקידה שלו מאד רופפת... ועם החלטה לבד לא נהיים שקדנים, ואפילו בשבועיים האלה שהוא יושב כל הזמן בבית מדרש, הוא הרי לא ממש ילמד בשקידה - כמו שצריך. הוא ילך מארון לארון, יוציא ספר פה - ספר שם, ידליק סיגריה, וישוחח עם חבר וכו', בגדר של 'הלך ולא עשה שכר הליכה בידו...' והוא מתהלך עם הרגשה שהוא עשה דבר גדול... הוא "מעמיד ממלא מקום", בזמן קשה כזה, שמתקיים הכתוב ואכחיד את שלושת הרועים בירח אחד... ה'קהילות יעקב', ר' יעקב קמינצקי, ה'אגרות משה'...

- זה חסר דעת... זה לא נותן סייעתא דשמיא!! אין מזה לא סייעתא דשמיא ולא משיגים עם זה לא "מדרגות, לא קדושה, לא ידיעת התורה ולא איזה שהוא סייעתא דשמיא לדעת המשך בעמוד 6

# "גם אני שמעתי כך מפי הסטייפלער, בעת שנהייתי רב בבית הכנסת הליגמן, ו'מאז קוראים לי ר' נסים'... התוספת לא הייתה מובנת: 'ומאז קוראים לי ר' נסים'!?! אך, הוא לא הותיר אותי ככה, אלא סיפר, מה שהיה

הליכותיו מקדשי שם שמים של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל

מאת: הרב א. חפץ

וְשִׁמְרֵת מִשְׁמֶרֶתוֹ וְחֻקֵּי וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל הַיָּמִים ('א"א')

מדי שנה ב'בין הזמנים', מרן הגאון רבי נסים קרליץ והרבנית, נסעו לשהות במנוחה לצידה של חמותו - הרבנית קופשיץ ע"ה - בפאתי שכונת 'מאה שערים' בירושלים. "מחמת חומרות שונות וכדי לא להטריח אחרים למענם, הם לקחו איתם לירושלים, את הכל מכל כל. לא בדקתי, אבל היה נראה כי מלבד מים ומלח, לקחו מבני ברק את הכל..."  
העמסנו מכונית מלאה, בכל מה שהיה צריך. באחת הנסיעות הללו, גיליתי כי הרב לוקח איתו לירושלים עוד דבר. מצרך חשוב מאד... מעשה שהיה כך היה.

שנה אחת, הרבנית סיימה את ההתארגנות לנסיעה בשעות הצהריים. והבנתי כי יש למרן בעיה, כיון שבערב היה עליו לומר את השיעור המסורתי שלו ב'ירחי כלה' בישיבת פוניבז' בבני ברק. היא כבר התארגנה מהבוקר והגיעה שעת הצהריים אז סיימה את המלאכה, והמתנה.

מרן לא רצה לעכב אותה עד שעות הערב, עד שימסור את השיעור, להשאיר אותה ככה עם הפעקאלאך ממתנה לו עד הערב. וגם לשלוח אותה לבד לירושלים. לא ראוי.  
כיון שכך, הוא לא דיבר הרבה, אלא אמר, כי נוסעים! העמסנו את הדברים ברכב, נסענו לירושלים. פרקנו את כל המשא בבית - סיפר הרב משה זינגר  
הרב נח מעט. אחר כך למדנו שם יחד בחברותא. בינתיים הרבנית התארגנה בדירה. ואז?

ואז חזר איתי לבני ברק. כדי לומר את השיעור...  
אחרי השיעור? העליתי את הרב שנית לירושלים. באותו יום גיליתי כי הרב מעמיס איתו ברכב, במושב הקידמי ליד הנהג. גם את הכבוד לאשה: "מכבדה יותר מגופו".  
ללמדך, כיצד מתנהגים. וכיצד נוהגים...

מרגלא בפומיה, דר' נסים: כל אחד צריך לעשות ולעסוק במצוות גמילות חסדים. ומצווה זו של גמילות חסדים מתחילה עם בני ביתו ועם האנשים הקרובים אליו.

יהודי ת"ח ששימש בתפקיד של 'מגיד שיעור' בישיבה, יצא

להפוגה ולמנוחה, והביאו למלאות את מקומו - מגיד שיעור אחר. אחרי כמה חודשים, הוא התלבט בעצמו האם לשוב לתפקידו, או להאריך את ההפוגה והמנוחה, היו לו צדדים לכאן ולכאן. ואז, הגיעה אליו הנהלת הישיבה וסיפרה:

מגיד השיעור שבא להחליף אותך נכשל מאוד. המצב הוא כעת, שאם אתה לא חוזר אנו נאלץ לומר לו שיעזוב, הוא יבין שנכשל לחלוטין ויפגע מכך מאוד, ויותר מכך, הוא יספר זאת לאשתו כי פיטרו אותו, ונודע לנו כי יש אצלו בעיות בשלום הבית, והפיטורין יכול לגרום שהבית יתפרק עוד יותר.  
לכן, בקשתנו ממך, שתשוב לתפקידך, וממילא ההוא יעזוב בלי פגיעה אישית, כי הרי סיכמנו איתו מראש, שכאשר אתה תשוב, הוא יפרוש.

## כי 'בגללי' אין להם פרנסה 'ובגללי' בעלה איבד את ה'מעמד'

שאל מגיד השיעור את ר' נסים: לפי איך שאני מכירו מעט, יש חשש רציני שאף אם אחזור וממילא הוא יעזוב, גם כך, אשתו תקפיד עלי כי 'בגללי' אין להם פרנסה ו'בגללי' בעלה איבד את ה'מעמד' שזכה לו. והשאלה היא, האם אני חייב לסבול קפיידא, כדי לעזור להם באופן כללי שלא יפגעו ולא יבוישו, או שעלי לברוח מהבעיה, ולתת לראשי הישיבה שיתמודדו לבדם עם הבעיה.

אמר לו רבי נסים: כתוב בגמרא סנהדרין דף י"א, א' שכאשר רבי אמר "מי שאכל שום יצא מבית המדרש" קם רבי חייא ויצא, והגמרא מספרת כי למחרת פגש אותו רבי שמעון בנו של רבי, ואמר לו בצער: "אתה הוא שציערת לאבא?!"  
מבואר בגמרא שרבי הצטער מכך, ומסתבר שגם רבי חייא ידע שרבי יכול להאמין כי הוא זה שאכל את השום ויכול להקפיד עליו (כפי שהבן כמעט הקפיד) ואעפ"כ קם ויצא - כדי שאוכל השום האמיתי לא יתבייש.

אם כן, לכאורה, מתבאר מהסוגיא, שכדי למנוע בושה מאדם, ראוי לעשות הכל, ואפילו אם המחיר יהיה שתהא עליו קפיידא.  
(כמובן שאין למדים 'למעשה' מפי מעשה!)

## גבול הסבלנות היכן הוא?

יהודי פלוני ניגש לר' נסים ושאל בהלכה. הרב היה עייף והאיש הטריד אותו, שאל עוד פעם, עוד פעם, והמשיך לשאול מכל כיוון...





”שאלתי אותו בתמיה” מעיד אחד מגדולי הרבנים שליט”א, ”עד מתי צריך להבליג, ולהמשיך עם השואל הזה?” רבינו אמר לי: אתה עדיין רב צעיר. מוטל עלינו להבין, כי מי שבא לשאול, התחושה שלו באותו רגע, כי לרב אין דאגות כלל, לא של לימוד, לא של פרנסה, לא של שיעורים, אין לו חיים, כעת יש לו רק את השאלה שהוא שואל.

שאלתי שוב את הרב ”נו, אז עד מתי, עד כמה?” התשובה הייתה: **”עד שההוא מסיים לשאול”**. ע”כ. הסבלנות הזו, של ר’ נסים הייתה חוזרת על עצמה יום יום, ללא גבולות. באצילות שאין לתאר ואין לשער!

באחת הפעמים כאשר פלוני שאל, שאל, נדנד והציק. והיה נראה בעליל כי הוא טיפוס טרדן במהותו. שאלתי אותו, מספר הגאון שליט”א: האם הרבנים צריכים לסבול כל כך?!

רבי נסים לא הבין כלל את שאלתי, **”זה לא סביל, זו זכות!”** – אמר. ואז שאלתי: האם יש גבול לסבלנות? תשובה: כן. מהו הגבול? **”כאשר הסבלנות של השואל מסתיימת...”** – השיב, בחיוך קל על שפתיו.

הרבנית הצדקנית אשת רבינו אמרה פעם בקצרה: ”מדת הסבלנות האמיתית, מתחילה מעת שהסבלנות הטבעית נגמרת”.

### הרב הרי יודע כי יש.. מכל מיני סוגים שמאד מכבידים ומטרידים

אברך צעיר ניגש בשאלה:

”למדתי בפרק א’ של מסכת אבות, שתי סוגי הנהגות: א’ ”הוי מקבל כל אדם בסבר פנים יפות” והב’ ”הוי מקבל כל אדם בשמחה”. הרב הרי יודע כי יש מכל מיני סוגים שמאד מכבידים ומטרידים, ואעפ”כ אפשר להתגבר, להתאמץ ולקבל אותם בסבר פנים יפות, אבל בשמחה זה קשה. וכי יש לי לשמוח איתם? ר’ נסים השיב בפשטות: **ומי אומר שמבקשים ממך רק דברים קלים...**

הוי עובדה שאשה נכנסה ל’בית ההוראה’ וצעקה על הרב במשך זמן, ועם מילות שיש בהם גנאי וביזיון. ר’ נסים שמע ושתק. שאלו המוציאים: מדוע הרב ענה לה, ומדוע לא הפסיק אותה? תשובה: **”רב צריך להיות סבילן. תראה נא את דברי רש”י, על הפסוק ”והאיש משה עניו מאד” (במדבר י”ב ג’) – עניו וסבילן”**. אברך שחיבר כמה ספרים במוסר, שאל כי רצונו לעבוד על מידותיו שלו עצמו. מאיזו מידה כדאי שהוא יתחיל? ”תתחיל לעבוד על סבלנות כי סבלנות נובעת מענווה” – הייתה התשובה. היה אברך שניגש ושאל:

מניין יש לרב את כח ואת הסבלנות לענות בסבר פנים יפות לכל אחד, וגם לאלו ששואלים וחוזרים ושואלים יותר מדי? תשובה: **צריך להתגבר לאט לאט. פעם אחר פעם. עד שמתרגלים!**

### חיוך של גאון בתורה, שאין למעלה הימנו.

החיוך של ר’ נסים, היה מלא חדות החיים, והעניק לכולם אהבה

וחן, החיוך הזה הוא החיוך שהקב”ה הראה ל’אדם הראשון’ את ר’ נסים... חיוך של גאון בתורה, שאין למעלה הימנו.

(מרן רבי חיים קנייבסקי ראה פעם תמונה של הרב שטינמן, כשהוא מחייך בהנאה. הוא אמר: ”כתוב בחז”ל, כי כאשר הראה הקב”ה לאדם הראשון – דור דור ודורשיו, דור דור וחכמיו, ומנהיגיו, הציג לו אותם כשהם מחייכים ושמחים. הנה, כך הוא הראה לו, הנה כך אדם הראשון ראה אותם)

החיוך הנעים, הפך להיות לא רק חלק מצורת פניו, אלא גם חלק מתורתו. תלמידיו ’מורי הוראה בישראל’, קיבלו ממנו את החיוך כדי למסור אותו הלאה לתלמידיהם ולשומעי לקחם. כזה ראה וקדש. גם פשוטי עם שנכנסו, קבלו ממנו חיוך. היה זה לפעמים הענקת כוח בשבילים. והם שמרו על החיוך שלו שנים רבות, ולמדו ממנו, כמה טוב להיות יהודי החי רק על פי תורה.

מי שהיה לידו, הופתע להכיר עד כמה נזהר בכבודם של אחרים, אפילו שלא הכירם, ולמרות שהם הטרידוהו, תמיד מצא בשבילים חיוך אבהי. על אף חולשתו וגם בעת יסוריו הגדולים ביותר.

### מדוע היה בשמחה גדולה?

לפני תחילת הלימוד שלנו יחד אחרי צהרים, העיד רבי חיים אריה הוכמן שליט”א, כשנכנסתי ללמוד, הרב היה שרוי בשמחה רבה. פוסק הדור ר’ נסים לא הסתיר את הרקע לשמחתו, וסיפר. היום, היה לנו בבית דין ’דין תורה’ קשה (הוא היה תלוי ועומד בהבנה של כמה סוגיות) והתנהל ויכוח גדול עם הדיינים בלימוד הסוגיה. הייתי סבור כי הם טועים, לגמרי.

כשהגיע הרגע של ההכרעה, לפסוק את הדין, הם נשארו בדעתם, וממילא נוסח הפסק נכתב על פי דעת הרוב, היינו שני הדיינים, שסברו שלא כמותי.

לפני כחצי שעה, שלחו לי לכאן (לביתו) את ה’פסק’ כמו תמיד, כדי לחתום עליו. היה קשה לי לחתום, כי ברור לי שהם לא צודקים, אבל חתמתי. מפני שהתורה ציוותה ’אחרי רבים להטות’.

ועל כך אני שמח מאד.

סיים והזכיר ר’ נסים את דברי הגמ’ (ב”מ נ”ט ב’) שנחלקו רבי

אליעזר וחכמים, והשיב להם ר"א כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו. רבי אליעזר הוכיח להם בחרוב ובאמת המים ובכותלי בית המדרש, עד שיצאה בת קול ואמרה להם "מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום" עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא שכבר נתנה תורה בסיני וכתוב בה אחרי רבים להטות. ומובא עוד בגמרא שם "אשכחיה רבי נתן לאלהיה הנביא ושאלו מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא, אמר ליה 'ניצחוני בני ניצחוני בני'".

הרי, שמצד האמת בבירור הסוגיא הלכה כרבי אליעזר, ועם זאת, אחרי שכתוב בתורה 'אחרי רבים להטות', זו האמת לעניין זה - שכך צריך לפסוק הלכה למעשה. הסביר את חתימתו ואת שמחתו.

### ומאז קוראים לי ר' נסים...

"בהוראת הסטייפלער זצ"ל התמנתי לרב בית כנסת בשכונה בתל אביב" - סיפר רבי אליהו מאיר שורץ שליט"א.

בשלב מסוים אחרי שהתמנתי, נכנסתי לסטייפלער והוא אמר לי: "עליך לדעת, כי רב, כיום. פטור מתוכחה". איר דארפט וויסן, אז היינט, איז א רב פטור פון א וואָרענונג. = "עליך לדעת, כי רב, כיום. פטור מתוכחה". כי אם מעוררים על דברים מסוימים שהם 'שוגגים', ה'תוכחה' של הרב תעשה אותם למזידים.

המשיך מרן: תפקידו לחזק את הדברים הטובים ולשוחח איתם בדברי חיזוק, לרומם ולכוון אותם לקיום המצוות, ולא להוכיח.

ואפילו על דאורייתא. השתוממתי.

סיפרתי את דבריו לר' נסים, היה זה בסיום הסדר בכולל חזון איש (ישבתי בספסל מאחוריו).

הביט עלי והגיב, "גם אני שמעתי כך מפי הסטייפלער, היה זה בעת שנהייתי רב בבית הכנסת הליגמן, אחרי הסתלקות אבי. ומאז קוראים לי ר' נסים..."

התוספת לא הייתה מובנת: "ומאז קוראים לי ר' נסים"? אך, הוא לא הותיר אותי ככה, אלא סיפר, מה שהיה ומה שקרה. בשבת הראשונה בהליגמן, הגבאי היה מעוניין 'לעשות' הכתרה, וכמובן בניגון: י-ע-מ-ו-ד מורנו ורבנו... ואכן התחיל: י-ע-מ-ו-ד מורנו ורבנו רבי נסים בן מורנו רבי נחום מאיר.

מה אתה היית עושה, ר' אליהו מאיר, אם היו קוראים לך לתורה ואומרים: יעמוד מורנו רב יצחק? היית מתקן אותו מיד, נכון?

גם אני רציתי מיד לתקן את הגבאי - להעיר לו על טעותו. אך עצרתי את עצמי ולא אמרתי דבר וחצי דבר. כי חשבתי לעצמי, על דאורייתא, אני לא מתעתד להעיר ולהוכיח להם, ועל זה בדיוק אעיר להם!... (אין זה הגון). בלמתי את פי. ועליתי לתורה. ואת המחשבה הזו השכיל לעמוד עליה בשבריר השניה).

"ומאז, קוראים לי ר' נסים."

(שמו המלא הוא: שמריהו יוסף נסים, אבל מאז, זה שמי וזה זכרי גם ב'עליה לתורה' ב'הליגמן' במשך כל השנים הרבות).

(מתוך הספר החדש המרתק והמומלץ ביותר 'מילה בסלע').

### המשך מעמוד 3 | הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל

תורה ולגדול בתורה, ככה, עם כזו התנהגות, לא משיגים גדלות, לא על חשבון השני! לא על חשבון השני!

כל דבר צריך לעשות בדעת!!

ואצל אחד שנוהג כך נראה 'דבר פלא'.... אחר כך, כשמגיע 'חול המועד' אז כל ה'התמדה' שלו חולפת, הוא כבר הולך ל'פארק'... הולך ל'גן חיות'... הולך פה הולך שם וכו'.

ה'התמדה חלפה' - הלכה לה...זה ברור, שגדולים בתורה לא יצאו מזה... לא יצאו 'גדולים בתורה'!!

ותדעו לכם כלל מי שהוא 'שקדן' ומי שהוא 'מתמיד' מוצא זמן להכל...

ככה זה, מי שמתמיד מוצא זמן לכל. וזה תספר לכם כל אמא... כל אמא תספר לכם שככה הוא המצב בבית, אלו הילדים שהם בטלנים, הם לא לומדים ולא עוזרים. אבל המתמידים, בדרך כלל, הם גם לומדים בשקידה וגם מוצאים את הזמן לעזור, רק צריך שיהיה עם קצת שכל ותכנון. כשהוא מתכנן את הדברים הוא עושה מה שצריך לעשות, ומה שאחר שמסתובב עושה ביום שלם, הוא עושה בזריזות, גומר את הענין וחוזר לתלמודו, וכך הכל בסדר. כל דבר צריכים לעשות בדעת, זה מה שראו אצל הגדולים.

(לע"נ רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי)

לעילוי נשמת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש

מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ז

ת.נ.צ.ב.ה

# והנה נכנס אדם אחד שהיה כעוס ועצבני, מריר ורוטן, וכולו מלא טענות ותלונות. כשהבחין ברבי הקדוש החליט להוציא את כל כעסו ומרירותו דווקא כנגדו. הוא החל לצעוק עליו ללא שום בושא על כל מיני עוולות שלא היה לו קשר אליהן כלל

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על ענווה ושפלות

## הרבי מצידו שתק ברוב שפלותו ולא ענה מילה

הרבי מצידו שתק ברוב שפלותו ולא ענה מילה ואף לא חצי מילה היה נראה לפי התנהלותו וחוסר התייחסותו לחרפות ולגידופים המוטחים כנגדו בצרורות, כאילו לא אליו מכוונים הדברים כלל, והוא לא חש ולא הרגיש שום עלבון אישי כלל!

בדרכו לשוב לביתו מן המקווה ביקש מרבי אליהו שיואיל בטובו לגשת לביתו של יהודי פלוני, שהיה אדם אמיד ובעל יכולת, ויבקש ממנו הלוואה של סכום כסף נכבד, הואיל וזקוק הוא בדחיפות למעות עוד בטרם תכנס שבת מלכתא.

כחץ מקשת רץ רבי אליהו למלא פקודת רבו ומשאלתו. אותו אדם, שהכיר וידע את טיבו של רבי שלומק'ה נענה על אתר והוציא את מלוא הסכום להלוואה.

כשחזר רבי אליהו וחבילת המעות בידו, נדהם והופתע לשמע בקשת המוזרה של הרבי: "לך נא לביתו של אותו יהודי שביזה אותי היום במקווה ותן לו במתנה את מלוא הסכום שהשגת עתה!" ביקש-פסק הרבי.

רבי אליהו עמד נדהם ומשתומם כולו, אינו מאמין למשמע אוזניו, ושאל ברוב פליאה: "היכן הוא הגבול של שבירת המידות?! אטו משום שביזה וכעס על הרבי, מגיע לו על כך מענק נכבד שכזה? הלא אין לרבי אפילו ממה להחזיר את ההלוואה!"

ענה לו הרבי בחיוך "צריך אתה להבין! כאשר יהודי בא למקווה בערב שבת ומתנהג בצורה שכזאת, ושופך קיתונות של כעס ומרירות כנראה אין לו עדיין צרכי השבת... אילו היו מוכנים לפניו כל צרכי שבת, סדורים וערוכים על מכונם, לא היה מתנהג כך..." עמוד והתבונן, עד היכן מגעת מידת שפלותו וכמה ירד ונכנס לעומק נבכי נפש איש ישראל, להבין מה חסר לו, ולא עלה כלל על דעתו להיפגע ממנו אישית.

(מתוך 'טיב המעשיות' במדבר)



הַרְבֵּי שֶׁתֵּק בְּרֹב שְׁפִלוּתוֹ וְלֹא עָנָה מִלָּה (יא כב)

סיפר לי הרב הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל, משמשו ותלמידו הנאמן של האדמו"ר הקדוש רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, כמה וכמה עובדות על גודל ענוותנותו ושפלותו של רבו הקדוש, שהיה משים עצמו כהפקר וכמדבר בפני כל נברא ממש, והיה בטל ומבוטל בעיני עצמו, כאין ואפס הגמור, לא יאמן כי יסופר!!!

פעם אחת בערב שבת קודש ליווה אל המקוה. הרבי מצא לו איזושהי פינה צנועה להניח את כליו, והנה נכנס אדם אחד שהיה כעוס ועצבני, מריר ורוטן, וכולו מלא טענות ותלונות. כשהבחין ברבי הקדוש החליט להוציא את כל כעסו ומרירותו דווקא כנגדו. הוא החל לצעוק עליו ללא שום בושא על כל מיני עוולות שלא היה לו קשר אליהן כלל. הרבי מצידו שתק והבליג, כמובן, ולא ענה לאיש מאומה.

כראותו שאין צעקותיו עושות שום רושם על הרבי, הגביר את קולו עוד ועוד לצעקות רמות מאד, רטן כנגדו דברים חמורים בתרעומת קשה וזעק עליו מרות זמן ארוך ברצף וללא הפסקה. הוא ביזה את הרבי עד מאוד, לגלג עליו והדביק לו כל מיני כינויי גנאי לאזניהם ולעיניהם של כל הנוכחים והלבין פניו ברבים.

## כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

# מחנך בתלמוד תורה חרדי בארצות הברית הגיע לבקר בארץ, וסיפר אודות מעשה מופלא של קידוש ה' שנעשה על ידי תלמידיו: בת"ת נערך מבצע לתלמידים, שבסופו הובטח טיול

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על שמור על רגליך וקולו של הקב"ה יהדהד כל העת באוזניך!

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן (י, כ)

השתוממותו של המדריך רק הלכה וגברה: "האם אתה רוצה לומר לי, שהילדים הקטנים הללו דבוקים באלוקים עד כדי כך שגם כשהם יוצאים לטיולים, הם חושבים עליו?" הרב הנהן בראשו, והוא המשיך - "אתה רוצה לומר לי שגם כשהם יוצאים לטיולים הם לא אוכלים מכל הבא ליד, ושומרים את כל מה שכתוב בתורה שאסור לאכול?" "ודאי". הוא לא האמין.

## אני יכול לבדוק להם את התיקים?

"אני יכול לבדוק להם את התיקים? אני מאמין שהם לא הוסיפו פה ושם מוצרים לא כשרים שמצאו בדרך".

"נוכל לעלות לאוטובוס ולבדוק"

הם עלו ופתחו תיק אחר תיק. המדריך הנדהם לא ויתר. הוא עבר על כל הממתקים שהיו באוטובוס, ונדהם לגלות שכולם כשרים. לא היה דבר לא כשר! הוא השתומם. "אני יודע איך נראים אנשים בטיולים... אני מתעסק איתם כל הזמן. גם כאלו מבני אומות אחרות, שמקפידים לא לאכול כל מיני דברים, בדרך, מתירים לעצמם לאכול מכל הבא ליד... מעניין, מעניין מאוד. כעת אני מבין מדוע אומרים שאתם העם הנבחר מכל העמים. באמת אפשר להבין שבכם בחר ה' מכל העמים, כי אתם לא שוכחים אותו אף פעם, וגם כשאתם עומדים ונהנים בטיול, אתם עומדים ומשבחים את ה'".

הוא עצר משטף דבריו, ואחר הוסיף: "האם אוכל לקבל את הפרק שקראתם מתורגם לאנגלית? אני רוצה לקרוא אותו מדי פעם בעצמי, ולספר לכל האנשים שאני מביא לכאן, על ה' אלוקים שברא את הכול". התפעלותו של הגוי הייתה מכך שגם בשעת 'עקב' התקיים בעם ישראל 'תשמעון' - והם היו דבקים בו בלב ונפש ושמרו את בריתו.

**כשהיה ראש הישיבה, הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל,  
מתיישב לאכול ארוחת בוקר**

הצדיקים מרוממים את עצמם לפני ה', עד שאפילו הפעולה הגשמית והמגושמת של אכילה, היא חלק מעבודת ה' שלהם. גם בעת האכילה מורא שמיים עליהם. הם אוכלים בנחת וביישוב הדעת, כבני מלכים. לא אכילה של תאוה ותענוג, אלא כדי לחזק את גופם, לאגור כוחות לעבודת ה'.

כשהיה ראש הישיבה, הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, מתיישב לאכול ארוחת בוקר, לא היה קם מהשולחן עד לאחר שבירך ברכת המזון. הכול בשליטה, בגינוני אצילות.

מדי פעם הייתי נוהג להיכנס אליו בשעות הבוקר להתייעצות בנושאים שונים וממתין לו עד שיסיים את ארוחת הבוקר. הרבנית

בפסוק זה ישנה לשון מיוחדת במינה, כמוה לא מצינו בכל התורה כולה - "והיה עקב תשמעון". התורה הקדושה לא כתבה: "אם תשמעון" כפי שבדרך כלל היא כותבת אלא - "עקב תשמעון". העקב הוא רגלו של האדם. הכתוב אומר: "אם לא תדעי לך... צאי לך בעקבי הצאן" (שיר השירים), היינו ללכת על פי הסימנים שנותרו על ידי הרגליים. ולפי זה אפשר לבאר את האמור כאן באופן נוסף - בתקופה זו של השנה - בני אדם יוצאים ומטיילים, הולכים ובאים, וברגליהם מגיעים למקומות רחוקים. אומרת לנו התורה הקדושה: כשאתה יוצא - הישמר והיזהר לך! אתה עלול לדרוס בעקבים שלך כל מיני מצוות!

"והיה עקב" - גם בזמנים הללו, כשאתה סוגר את הספרים בישיבה, ודש בעקבים שלך את הארץ, "תשמעון" - הזהר שלא תשכח את ה' והמשך לשמוע את דבר ה'. קולו של הקב"ה יהדהד כל העת באוזניך! שמור על רגליך, שחלילה לא יובילוך למקומות אסורים, העלולים לאבד לאדם את כל יראת השמיים שלו!

## והתלמידים עמדו משתאים ומתפעלים

מחנך בתלמוד תורה חרדי בארצות הברית הגיע לבקר בארץ, וסיפר אודות מעשה מופלא של קידוש ה' שנעשה על ידי תלמידיו: בת"ת נערך מבצע לתלמידים, שבסופו הובטח טיול לאתר מיוחד, שבו יש נוף מדהים שמותיר את המתבונן משתומם מיופיו.

הנהלת התלמוד תורה התחייבה וקיימה. ביום המיועד, הגיע אוטובוס התלמידים לאתר, והוריד אותם שם. הנוף היה באמת מיוחד במינו, והתלמידים עמדו משתאים ומתפעלים מיפי הבריאה. כמה מופלאה היא הבריאה הטבעית שברא ה' בעולמו! אין יפה ממנה! קריאת התפעלות פרצה מפיהם: "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית!"

באותו רגע אמר להם הרב: "הבה נפתח כל אחד ספר תהלים, ונאמר כולנו ביחד את פרק ק"ד 'ברכי נפשי את ה'". כאן, למול הבריאה המופלאה, נודה לה' על הים הגדול ורחב הידיים, ועל כל מה שברא לנו". הם החלו באמירת הפרק בקול גדול ובהתלהבות עצומה. כל מילה קיבלה משמעות חדשה!

כל כך נלהבים היו, עד שכלל לא הבחינו באוטובוס של תיירים מסין, שעצר במקום והוריד את כל נוסעיו. הללו עמדו וצפו בהם בסקרנות גדולה. הפרק הינו אחד מן הפרקים הארוכים בתהלים, והאמירה נמשכה זמן רב. כשסיימו, ניגש מדריך התיירים, שהיה גוי אמריקאי, למחנך, ושאלו: "מה אמרתם כולכם ביחד?" "הודינו לה' שברא לנו את כל הבריאה המופלאה הזו" - השיב הרב.





הייתה יוצאת אליו ואומרת: "תמתין כמה דקות, הרב עדיין לא בירך ברכת המזון". אחר כך היה יוצא אליו ומתנצל בענווה: "מחילה על ההמתנה, אני לא עוזב את השולחן עד שאני מברך ברכת המזון".

## תפילת שחרית רגילה שלו ארכה ארבע שעות

בעיר גלנטה שבהונגריה התגורר יהודי צדיק וירא שמיים בשם ר' אהרן אלעזר, שכונה 'ר' אהרן אלעזר חסיד' על שום חסידותו וצדקותו. חז"ל אומרים (ברכות ו): "כל הקובע מקום לתפילתו - אלוקי אברהם בעזרו. וכשמת - אומרים לו: אי עניו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו". היהודי הזה לא זז ממקומו בבית הכנסת, הוא היה מתפלל בדבקות רבה ומאריך בתפילה כמונה מעות. תפילת שחרית רגילה שלו ארכה ארבע שעות.

כשהיה מסיים את תפילתו כבר הגיעה שעת צהריים. רק אז היה יוצא למסחרו. הוא, כמוכן, לא היה סוחר גדול, בקושי הרוויח את פת לחמו. מדי יום, לאחר כמה שעות של מסחר, היה חוזר לבית המדרש, והוגה בתורה.

יום אחד, בעת ששהה בשוק לרגל מסחרו, עבר שם שר חשוב אחד. השר ידע כי היהודי עוסק במסחר, הוא פנה אליו ואמר: "סור לביתי מחר בשעה שמונה בבוקר, יש לי סחורה עבורך שתוכל להרוויח בה רווח נאה".

שמעו ר' אהרן אלעזר את דברי השר ולא ידע מה להשיב לו. כיצד יבוא אל השר בשעה שמונה בבוקר, הרי אינו מסיים את תפילת שחרית לפני שתים-עשרה בצוהריים? האם בגלל הוראת השר יוותר על תפילתו? הלך אל רבי הילל ליכטנשטיין זצ"ל, לימים רבה המפורסם של קולומאיי. באותם ימים הוא כיהן כרבה של גלנטה. סיפר לו על הוראת השר וביקש את עצתו כיצד עליו לנהוג.

השיב לו רבי הילל: "אין ברירה. כדי שלא יאונה לך רע, אתה רשאי להיענות לבקשת השר. לך אליו בשעה היעודה, קח ממנו את הסחורה, ושוב מהרה לבית הכנסת לתפילת שחרית".

משקיבל ר' אהרן אלעזר את ההיתר מהרב, נחה דעתו. למחרת עם שחר, השכים קום ויצא לדרך אל אחוזת השר. באמצע הדרך תקפוהו הרהורי חרטה עמוקים. חשב לעצמו: היעלה על הדעת שבגלל פחד מבשר ודם אדחה את התפילה לבוא עולם? וכי בגלל רווחים של כסף וזהב אמנע עצמי מלהתפלל למי שכל הכסף והזהב שבעולם שלו הם? עליי לעמוד על שלי, ולא לחשוש מן השר!

## ביקש בליבו לכפר על אותן פסיעות שהספיק לפסוע

מיד פנה לאחוריו, חזר לעירו ומיהר לבית הכנסת. הוא הספיק להגיע בזמנו הקבוע והחל בתפילתו. הוא התפלל בדבקות גדולה מתמיד, והאריך בתפילה יותר מתמיד, ביקש בליבו לכפר על אותן פסיעות שהספיק לפסוע אל ביתו של השר.

כשסיים את התפילה, חלץ את התפילין בשובה ובנחת, ואז אמר לעצמו: כעת יכול אני ללכת אל השר, ובטחוני בצורי שלא יארע לי כל רע.

הגיע לשער ביתו של השר. הבית היה מוקף חומה גבוהה, כלבי שמירה אימתניים הלכו בחצר. הוא דפק בשער הבית, שמעו הכלבים

את הרחש ופתחו פיהם בנביחות קולניות. באותה עת רכב השר על סוסו בחצר ביתו בחברת אחד מאצילי האזור. כששמע את נביחות הכלבים, הבין שמישהו מתדפק בשער. הוא ביקש מעמיתו האציל להתלוות אליו, והשניים הגיעו אל שער הבית כשהם רכובים על סוסיהם. ראה השר בפתח את הסוחר היהודי ורתח מזעם: "הן הזמנתי אותך לשעה שמונה בבוקר, וכעת כבר שעת צהריים, מדוע לא באת אליו בשעה היעודה?" השיב לו ר' אהרן אלעזר בשלוות נפש: "אומר לך את האמת. אלוקי העולם ציווה את היהודים לעבוד אותו ולהתפלל אליו, וקבע לנו סדר של תפילה - בבוקר, בצהריים ובערב. כשביקשת שאבוא אליך בשעת בוקר, בתחילה נענית לך ודחית את שעת התפילה הקבועה. היה לי היתר מרב גדול. השכמתי קום ויצאתי לדרך מתוך כוונה להגיע אליך בשעה היעודה, אלא שבאמצע הדרך החלטתי לא לשנות מהרגלי. פניתי לאחוריי, שבתי לבית הכנסת והתפללתי לה' כמנהגי מדי יום. יכולתי להתפלל במהירות ולסיים את התפילה בתוך מחצית השעה, אך לא חרגתי ממנהגי. כמדי יום, נמשכה התפילה כארבע שעות. לאחר התפילה יצאתי לדרך, עד שסוף סוף הגעתי לביתך. כעת אני עומד לרשותך, מוכן לבצע את העסקה שרצית". פנה השר לחברו האציל ואמר לו בתרועת ניצחון: "אתה רואה, אני ניצחתי בהתערבות..."

ר' אהרן אלעזר נעץ בהם מבט תמה: "איזו התערבות?" אמר השר: "אגלה לך. כשראיתי שאינך מגיע בשעה היעודה, אמרתי לחברי: בטוחני שהסיבה לכך היא משום שזו שעת התפילה שלך, ולא תרצה להפסיד את התפילה בעד שום הון שבעולם. אולם חברי טען כי הוא בטוח שהיהודי לא יחמיץ הזדמנות לעשות עסקה עם השר ויוותר על תפילתו. התערבנו בינינו על סכום של אלף מטבעות זהב. כעת התברר שצדקתי!"

הכריז השר: "מחצית מסכום ההתערבות - אתן לך. מגיע לך בזכות ולא בחסד, שהרי אתה גרמת לכך שאזכה בהתערבות..." (קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני')

# שמעתי פעם סיפור מהגאון רבי יעקב רונטל זצ"ל אב"ד חיפה: בירושלים, היתה אשה זקנה, צדקת ויראת שמיים. פעם ראוה מתהלכת ברחוב ובוכה. שאלוה על מה ולמה ואחרי שכנועים רבים, סיפרה: מצאתי שקית ובה סכום כסף גדול...

הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א על הכלי לתוכו יוצקים יראת שמים ולימוד תורה

הצאן, צריך להתחיל בענייני בין אדם לחברו כדי לחדד בליבם את חשיבות העניין.

נושא השבת אבידה הינו חידוש גדול, במצווה זו האדם מתעלה על רגשותיו כדי לקיים מצוות בוראו. בדרך כלל, הנטייה היא לומר, איזו סייעתא דשמיא. הקב"ה אוהב אותי, בדיוק היה חסר לי סכום כסף, והנה הקב"ה הביא אותו לידי.

## שמעתי פעם סיפור מהגאון רבי יעקב רונטל זצ"ל

שמעתי פעם סיפור מהגאון רבי יעקב רונטל זצ"ל אב"ד חיפה: מסופר, בירושלים בשכונת מאה שערים, היתה אשה זקנה, צדקת ויראת שמיים. פעם ראוה מתהלכת ברחוב ובוכה. שאלוה על מה ולמה, ניסו לדובבה, להציל מפיה מה צרה התרחשה עליה, אך ללא הועיל. לבסוף, אחרי שכנועים רבים, סיפרה: "מצאתי שקית ובה סכום כסף גדול". "נו", שאלוה, "זו סיבה לבכוח? אדרבה, אם אין סימנים באבידה, זיכה אותך הקב"ה במציאה כשרה". אמרה הישישה: "אם מצאתי כסף, זאת אומרת שמישהו איבד אותו. אולי הייתה זו אלמנה שחסכה את הכסף לנדוניית בתה, אולי איש קשה יום. עבור המאבד זו טרגדיה נוראה, ועל דא קא בכינא". זו הסתכלות יהודית. לא חושבים על הטובה האישית שלי, אם מישהו סובל, פתוץ צאָה מִכָּפֶךְ.

כך אמר המשגיח, ישנה חשיבות מיוחדת להתחיל ללמוד מצוות שבין אדם לחברו. ודאי שגם המצוות שבין אדם למקום חשובות מאוד, אבל אנו מחנכים את ילדינו שהחלק שבין אדם לחברו הינו חלק נכבד וחשוב עד מאד.

## נכנסתי לחנות ההלבשה ליבוביץ' בבני ברק

פעם, לפני שנים רבות, נכנסתי לחנות ההלבשה ליבוביץ' בבני ברק, בקשתי לקנות פראק. אמרו לי, תעלה למעלה. ישב שם חייט הונגרי, אותנטי, לאחר שהבעתי מבוקשי, בקשתי שיראה לי דוגמאות שונות של בדים לתפירת פראק. בזמנו דוגמת הפראקים לא הייתה אחידה כבימינו, שחור חלק ותו לא. אמר לי החייט באקצנט הונגרי מובהק, 'רבינו, קודם כול מידות'... נראה היה שמלבד הפשט הפשוט וההגיגוני, לפני שמבררים על הבדים לוקחים מידות, התכוון החייט החרף גם לצד הרעיוני, הדבר הראשון והבסיסי הוא מידות. זהו הכלי לתוכו יוצקים יראת שמים ולימוד תורה. זהו היסוד.



וּמִלֵּתָם אֶת עֲרֵלַת כְּבֹדְכֶם (י' טז)

לפני למעלה מעשרים שנה שאלתי את המשגיח, הגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל את השאלה הבאה: מקובל כמעט בכל קהילות ישראל שכאשר ילדי תשב"ר מתחילים ללמוד גמרא, מתחילים בפרק אלו מציאות. מדלגים על סוגיית 'אוש שלא מדעת' שהינה סוגיה קשה עבור תלמידי כיתות ג' ד', וממשיכים בסוגיות הבאות. שאלתי מדוע דווקא אלו מציאות, הרי אין זה הפרק הקל ביותר בש"ס. ניתן היה ללמוד לחלופין פרק 'אין עומדין' במסכת ברכות, פרק העוסק בענייני תפילה וברכות. קרוב יותר לליבו של כל אחד מאיתנו, ובפרט לליבם של ילדים.

האמת היא ששאלתי שאלה זו כמה מגדולי הדור. בצעירותי אמרתי, בבדיחותא, בדרך כלל בגמרא לא מופיעים ציורים. אמנם היום, בגמרות החדשות המבוארות. ישנם ציורים שונים. אך במקור אין. בפרק 'אלו מציאות' מופיע ציור של משולש בעניין מחתך לה אתלתא קרנתא.. [בבא מציעא כג]. אולי זו הסיבה שלומדים עם הילדים פרק זה תחילה, אך כמובן שזהו רק בבדיחותא.

אמר לי המשגיח שלדעתו הסיבה היא משום שפרק זה עוסק בעניינים שבין אדם לחברו. פרק 'אין עומדין' לעומת זאת עוסק בעניינים שבין אדם למקום. כשמתחילים ללמוד גמרא עם צעירי

השלים את קצבת עונשו, לא יוכל לצאת מהגיהנום עד שיבוא צדיק ויוציאנו משם.

חשבתי, מדוע באמת זה כך, מדוע אין הרע יכול לעלות לגיהנום מייד בסיום ריצוי עונשו? ניתן אולי לומר, הרע לבריות יצר פרודים ומחלוקות, כל חייו היו הפך אהבה ואחוה, זילזל בחשיבות הסביבה התומכת, החברים. לפיכך, מידה כנגד מידה, עליו להמתין עתה עד שיבוא צדיק ויחלץ אותו, או אז יבין כמה חשובה האחוה והריעות.

אומר הצ"ח. ישנם כאלו שנותרו להם ימים מועטים בגיהנום. אנשים אלו, כאשר הצדיק עובר ליד פתח גיהנום בדרכו לגן עדן, הרי הוא מוציאם משם ומוליכם עמו. באותה עת, כאשר הוא מתעכב בשערי גיהנום, עלול הוא להיפגע מהחום הנורא. על כך אומרת הגמרא, שאם הצדיק דקדק בקריאת שמע, לפני שיעבור ליד הגיהנום יצננו אותו עבורו, כך שלא יסבול ולו לרגע קט.

מה ההבדל בין רע וטוב לבין רשע וצדיק

אומר הגר"א, אדם שאינו נוהג כשורה בבין אדם לחברו נקרא 'רע'. הוא רע לבריות. מציק, פוגע, מעליב. זהו אדם רע. לעומת זאת, אדם שאינו נוהג כשורה כלפי שמיא, אינו רע. אין הוא מרע לאף אחד. ודאי שלא להקב"ה. הוא מרע רק לעצמו. אותו מכנים 'רשע'. והיפוכם כמובן, טוב, וצדיק.

על פי הדברים הללו מסביר החפץ חיים את הפסוקים 'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים אֶהְיֶה לְרְאוֹת טוֹב נִצּוֹר לְשׁוֹנֵן מֵרָע וּשְׁפֹתֶיךָ מִיִּדְבָּר מֵרָמָה סוֹר מֵרָע וְעֵשָׂה טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וּרְדִּיפוּהוּ' [תהלים לד]. סור מרע, מרעה של בין אדם לחברו.

הגר"א אומר יסוד מעניין. אדם המצוי בגיהנום, יכולות להיות לכך שתי סיבות: או שחטא בבין אדם לחברו או שחטא בבין אדם למקום. כמובן שיכול להיות גם שמזה ומזה לא הניח ידו. עתה, כאשר אנשים אלו מילאו את מכסת הזמן שנגזר עליהם להיות בגיהנום, אם מדובר בחטאים שבין אדם למקום, החוטא יכול לצאת מיד. אך עדיין לא ייכנס לגן עדן עד שיבוא צדיק ויפתח לו את השערים. כפי שכתוב [ישעיהו כו ב] "פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו'". לעומת זאת, החוטא בבין אדם לחברו, גם אם

# פעם עמדו תלמידים יחד עם רבם מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל סמוך לנהר ונהנו מהמים השוטפים והגועשים. לפתע אמר רבי ברוך בער: אתם יודעים למה הנהר הוא כה יפה ומהנה? משום שמעולם לא שלטה בו יד אדם, אלא כולו ביד השם

## הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על אהבת ד' ללא גבול

וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה'שֵׁם אֱלֹהֶיךָ (יא א)

והעשיר יצא למסעו סמוך ובטוח כי העובד לא ישכח דבר מכל אשר הטיל עליו.

### שוטה שבעולם! כלום זהו התפקיד שהטלתי עליך למלא?!

אך כאשר חזר בעל הבית ממסעו, חשכו עיניו למראה העזובה הגדולה ששררה בבית המסחר. בדיקה זריזה הבהירה לו את העובדות כהוותן - העסק הוזנח בצורה נוראה, וכמעט לא היה תחום שטופל כראוי וכיאות על ידי העובד. את הנזקים הישירים והעקיפים היה קשה אף להעריך ולאמוד.

כשזעמו גואה, קרא העשיר לעובד - שהיה מוכר בעיניו עד עתה כמסור ואחראי - ושאלו לפשר הדברים. אך הלה לא הבין על מה כל המהומה: "עשיתי בדיוק כפי שהורית לי", טען בתוקף, ואף הוסיף: "לא פעם אחת, אלא פעמיים בכל יום, קראתי את כל הנכתב בדף, ושיננתי את כל הפעולות שמופיעות בו..."

העשיר לא ידע את נפשו. "שוטה שבעולם!" גער בו, "כלום זהו התפקיד שהטלתי עליך למלא? וכי הוריתי לך לקרוא את הרשימה ותו לא? מטרת הקריאה היתה כדי שלא תשכח ולא תחסיר מלמלא אף פרט אחד מן האמור בה, לא כמטרה בפני עצמה! הכיצד לפתע נעשית פתי לסבור כי בקריאה בעלמא כבר יצאת ידי חובתך?!"... הנמשל ברור. כדי שמצות אהבת השם החשובה והיסודית לא תשכח מאיתנו, ציווה עלינו בורא העולם לשנן אותה בקריאת שמע בוקר וערב; אך מה נואלו האנשים המהדרים לקרוא קריאת שמע בדקדוק רב ובהיגוי התיבות כהלכתן, מתנענעים כהוגן אנה ואנה, ואף מרימים את קולם עד שנשמע בכל חלל בית הכנסת - אולם ליבם בל עימם.

הם אינם שמים על ליבם אף לא לרגע את תוכן הדברים שאומרים הם בפיהם, ומסתפקים באמירת המילים והגייתן בדקדוק - אך מבלי לבצע את הדברים בפועל... דומים הם להפליא לאותו פקיד שוטה, אשר היה סבור כי בקריאה מילולית גרידא כבר יצא ידי חובתו, ולא השכיל להבין כי הקריאה הינה רק תזכורת כדי שיוציא לפועל את חיוביו. הלא גם אם יקראו מאה פעמים ואחד, כל עוד שלא החדירו אהבת השם בלבם - רחוקים הם עד מאד מקיום המצוה! עבודת אהבתו יתברך הינה עבודה שדורשת מהאדם עמל-יום-יומי, ועבודה עירנית ועקבית. היא אינה באה מאליה ללא מאמץ והכנה.

שלוש עשרה פעמים נצטוונו בתורה על מצות אהבת השם. אחת מהן מופיעה בפרשתינו: "וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה'שֵׁם אֱלֹהֶיךָ". מצוה זו היא אחת המצוות החשובות, היסודיות והבסיסיות בהן מחוייב כל יהודי ויהודי, ואין לה גבול או זמן, בכל תנאי ומצב שיהיה. לדעת ה'חינוך', מצוה זו היא אחת משש המצוות החיוביות המוטלות על האדם באופן תמידי כל ימי חייו, ותוקף חיובה אינו פוסק מעליו אף לא לרגע אחד.

בפרשה הקודמת (ו, ה) כותבת התורה בפירוט עד היכן אמורה להגיע אהבה זו: "וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ, וּחֵזַק דּוֹרְשִׁים (ברכות ט, ה): "בכל לבבך - בשני יצריך, ביצר טוב וביצר רע, ובכל נפשך - אפילו הוא נוטל את נפשך, ובכל מאדך - בכל ממוןך. דבר אחר, בכל מאדך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד".

אנו קוראים פרשה זו בקריאת שמע מידי יום ביומו בוקר וערב, כדי להחדיר בליבנו אהבה נצחית להשם יתברך, ושלא תסור אהבתו מליבנו. אמנם, כבר הביא ה'משנה ברורה' את דברי בעל החרדים שכתב, שכשם שחז"ל אומרים (ברכות יד, ב) שהקורא את הפסוק 'וקשרתם לאות על ירך' בעת קריאת שמע ואין עליו תפילין, הרי הוא כמעיד עדות שקר בעצמו. כך גם מי שאומר את הפסוק 'ואהבת את השם', יראה להכניס את אהבת השם יתברך בליבו, שלא יהיה כדובר שקרים לפניו חס ושלום.

נמחיש את הדברים במשל נפלא המיוחס למרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. מעשה ביהודי עשיר, אשר ניהל בית מסחר מצליח ורחב היקף ששגשג ועשה חיל. באחד הימים, נאלץ העשיר להרחיק נדוד למדינת הים לצורך מסחרו; אך הוא חשש כי העדרותו מבית המסחר לתקופה ממושכת תסכן את הצלחת העסק כולו. הוא החליט לקרוא לאחד העובדים הבכירים ולהטיל עליו את תפקיד ניהול העסק. כדי שהלה לא ישכח שום פרט מחובותיו, נטל העשיר דף ועט, ורשם בצורה מסודרת את כל הפרטים להם אמור העובד לדאוג, ואת כל העניינים אותם הוא צריך לסדר ועליהם הוא צריך לפקח מידי יום ביומו. ליתר בטחון, אף ציווה על העובד כי מדי יום בבוקר יקרא בפיו את כל הרשום בדף.

העובד הבטיח בהן צדקו לעשות את אשר הטיל עליו בעל הבית,





שמעתי מידידי הרב הגאון רבי מנחם גרינברגר שליט”א, בנו של אותו צדיק וחסיד, רבי ברוך גרינברגר זצ”ל, מגדולי מחזיקי התורה ומותיקי חסידי ויז’ניץ, כי בבחרותו הוא זכה פעם להשתתף בתהלוכת הכנסת ספר תורה שיצאה מביתו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ”ל, בעל ה’חזון יחזקאל’, שאף נשא דברים במעמד לכבודה של תורה.

וכך אמר הרב אברמסקי בתוך הדברים: ”אנחנו אומרים פעמיים בכל יום: ‘ואהבת את השם אלוך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך’, וחז”ל דורשים: ‘בכל נפשך’ – אפילו הוא נוטל את נפשך. מכאן שצריך להגיע לכזו דרגה של אהבת השם, שנהיה מוכנים באמת ובתמים למסור את הנפש למען שמו יתברך”.

”כשהייתי צעיר”, גילה הרב אברמסקי טפח מעבודתו בקודש, ”בדקתי את עצמי לא אחת – האם אכן כאשר יבוא מקרה של מסירות נפש לידי, אהיה מסוגל למסור את נפשי ברצון שלם ובחפץ לב לכבודו יתברך; או שמא אכן אינני בדרגה זו, ורק מילים גבוהות אני מבטא בשפתיי יום ויום...”

”אולם לאחר בדיקה וחקירה מעמיקה עם עצמי”, המשיך רבי יחזקאל, ”הגעתי למסקנה כי אמנם אינני בטוח בכל מאת האחוזה שאכן אהיה מסוגל למסור את נפשי בשלימות ובמלוא חפץ הלב לכבודו יתברך. זו דרגה גבוהה עבורי. אך אמדתי בדעתי כדבר בטוח מבחינתי, שכאשר אעמוד במקרה כזה של מסירות נפש לכבודו יתברך, אתפלל מקירות ליבי לקדוש ברוך הוא שיקח את נפשי...”

הדברים מרעישים ממש! הלא כידוע הרב אברמסקי מסר את נפשו, פשוטו כמשמעו, על קיום הדת בכלא הסובייטי, ונתן גוו למכים ולחייו למורטים בעוון שמירת התורה והמצוות. למרות זאת, הוא ראה לנכון לבחון ולבדוק את עצמו כסדר – אם אכן אהבת השם קיימת אצלו בדרגה של ‘בכל נפשך’, עם כל המשמעות העמוקה של הדבר... כי כמו בכל המצוות, גם במצוה זו לא שייך לקבל השגה אמיתית ושייכות בלי עמל ועבודה עקבית!

### שמעתי מהגאון רבי זאב ברלין שליט”א

מחכמת הבריאה כולה שייך לקבל אהבה ואמונה. דוד המלך אומר בתהילים: ”הַשְׁמִים מְסַפְּרִים כְּבוֹד קֶל וּמַעֲשֵׂה יְדֵי מַגִּיד הַקָּדִיעַ” (יט, ב). כל הבריאה כולה עומדת וזועקת כבוד השם. עצם מציאות השמים וכל מעשה ידיו יתברך מספרים כבוד א-ל: השמש שנמצאת בדיוק במרחק המדויק שיאפשר חיים בכדור הארץ, הירח והכוכבים שמסתובבים בכך פלאי כבר אלפי שנים – רק להתבונן ולהכיר!

שמעתי מהגאון רבי זאב ברלין שליט”א, מחשובי תלמידי-החכמים בשכונת ‘עזרת תורה’ בירושלים, כי שמע מהגאון רבי יואל קלופט זצ”ל, אב”ד חיפה, שפעם עמדו כמה תלמידים יחד עם רבם מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ”ל סמוך לנהר ונהנו מאוד מהמים

השוטפים והגועשים לכל עבר. לפתע אמר רבי ברוך בער: ”אתם יודעים למה הנהר הוא כה יפה ומהנה? משום שמעולם לא שלטה בו יד אדם, אלא כולו ביד השם. לכן זה כה משמח”...

”אלו עיניים של אדם גדול”, הפטיר רבי זאב באוזני, ”הוא לא רואה מול עיניו נפלאות העולם הזה, הוא רואה מול עיניו את מעשי השם בהתגלמותם”...

הגאון רבי אברהם אליהו וואזנר שליט”א, רב קהילת ‘שבט הלוי’ במודיעין עילית, סיפר כי אביו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ”ל בעל ‘שבט הלוי’, נכנס פעם לבקר בבית מרן ה’חזון איש’ זצ”ל בשנותיו האחרונות. ה’חזון איש’ ישב במרפסת הבית על כסא, הביט השמימה ועיניו זלגו דמעות. מרוב ריכוז, הוא כלל לא הרגיש כי נכנס משהו למרפסת, ורק לאחר דקות ארוכות ניעור משרעפיו. כשהבחין באורחו, פנה ואמר לו: ”כשמתבוננים במערכת השמים ורואים מעשה א-ל – הרי הלב עולה על גדותיו”...

כשהאדם יכיר מעט מעקבות חכמתו של הבורא בכל החפצים והצמחים שיש בעולם, בבעלי החיים ובגוף האדם ותכונותיו, בגופי השמים ובכל מערכות הטבע – הוא יעמוד נפעם מעוצם חכמתו ובינתו, ולבו יתמלא באהבת השם.

גדולי הדורות קיימו ברוחב ליבם ודעתם את מצוות התבוננות זו, והשילוב בין אמונתם הזכה, הבנתם העמוקה בתורה הקדושה וקרבנם לבורא העולם – גרמה לכך שזכו אף להבנה בעולם הגשמי עצמו, מכוח התבוננות האמונה הזכה שלהם.

על נקודה זו עמד הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ”ל, ראש ישיבת טלז באמריקה, בהספד שנשא לזכרו של קדוש ישראל מרן ה’סטייפלער’ זצ”ל. רבי מרדכי עמד בדבריו על נקודה אחת שראו אצל ה’סטייפלער’ כסדר – הכח והיכולת להביט ולצפות למרחקים. למרות שהתגורר בדירה צנועה ופשוטה וכמעט שלא עבר את סף ביתו, ראה בעיני רוחו את כל העולם, והבין בבהירות נפלאה גם את שנעשה באמריקה הרחוקה.

(מתוך ‘אוצרותיהם אמלא’)

# ואז פנה הנהג לרב זילבר ואמר לו: חלילה לי לקחת מאתיים שקל עבור נסיעה שעולה שלושים שקל... זה היה רק לשם התערבות שלי עם אחד הנהגים בתחנה" ... והוסיף: בגללכם הפסדתי חמש מאות שקל...

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א על הברכה במצוות קלות שאדם דש בעקביו

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן (י, יב)

נקשרו בשמו סיפורים מופלאים כיצד שמר על יהדותו וכיצד הפיץ תורה ויהדות במחתרת, תחת עיניהם של אנשי הק.ג.ב. שעקבו אחריו. בעקבות פעילותו הוא נכלא במשך כמה שנים במחנה עבודה, אך עמד איתן ולא נרתע מאימת השלטונות. כאשר שערי ברית המועצות החלו להיפתח, הוא עלה עם משפחתו לארץ ישראל והתיישב בירושלים. הוא המשיך את פעילותו הרוחנית והתורנית בקרב עולי ברית המועצות בישראל וקירב אלפים מהם לתורה וליהדות. הוא היה פעיל בעריכת בריתות וחופות לעולי ברית המועצות ופעל למען נשים מסורבות גט להתירן מכבלי עגירות.

הוא היה מרבה לנסוע מביתו בשכונת סנהדריה מורחבת למשרדי הרבנות במרכז העיר כדי לטפל במסורבות הגט האומללות. לשם כך הוא נהג להזמין את המונית מתחנת המוניות הקרובה לביתו. עם הזמן הכירו אותו כל נהגי התחנה והעריכו אותו מאד. הם ידעו שנסיעותיו הן למטרת חסד, כדי לחלץ נשים מעגירות. יום אחד התפתחה שיחה בין שניים מנהגי התחנה. אמר האחד לרעהו: "נסיעה עירונית רגילה עולה שלושים-ארבעים שקלים, אך שמת לב שהרב זילבר משלם כל מחיר שאומרים לו. גם אם תאמר לו שהנסיעה עולה מאתיים שקל - הוא יוציא שטר של מאתיים שקל וישלם לך. אני בטוח שהסיבה לכך היא משום שהוא נוסע לדבר מצוה, וכשמדובר במצוות הוא לא עושה חשבון של עלות..." השיב לו הנהג השני: "אל תגזים! הרב זילבר צדיק גדול, אך לא תמים כל כך... אם תנקוב בסכום של חמישים-שישים שקל במקום שלושים-ארבעים שקל, קרוב לוודאי שהוא לא יעשה מזה עניין. אבל מאתיים שקל? יש גבול! מהיכן יש לו לשלם מאתיים שקל על כל נסיעה?"...

## ובסוף הנסיעה תדרוש ממנו מאתיים שקל. נראה איך הוא יגיב

אך הנהג הראשון התעקש: "אם אינך מאמין לי, תנסה בעצמך. בפעם הבאה תסיע אותו למשרדי הרבנות ובסוף הנסיעה תדרוש ממנו מאתיים שקל. נראה איך הוא יגיב..." ואז הוסיף: "בוא נתערב - על חמש מאות שקל!"...

למחרת התקשר הרב זילבר והזמין מונית מביתו למשרדי הרבנות... הנהג הסיע אותו אל היעד, ובסוף הנסיעה שאל אותו הרב זילבר: "כמה לשלם?" גמגם הנהג: "מאתים שקל..." הרב זילבר פשפש בארנקו ומצא כמה עשרות שקלים. "אני

התורה מבטיחה שפע של ברכות למי שיקיים את מצוות התורה. אומר הגאון מוילנא שהפסוק מכיל עשר ברכות שונות - "ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירושך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרות צאנך".

אבל יש שתי נקודות שהתורה מדגישה:

"והיה" - לשון שמחה. אומר ה"אור החיים" הקדוש: הברכות שהתורה מרעיפה על מקיימי המצוות ושומרי משפטי התורה, הן בתנאי שמקיימים אותן בשמחה ולא מתוך קושי וצער.

"עקב תשמעו" - אומר רש"י: "אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעו". כלומר, אין מדובר כאן במצוות גדולות וכבדות משקל, אלא במצוות 'קלות', שדרך בני האדם לזלזל בהן.

נשאלת השאלה: הדעת נותנת שהשכר הגדול מגיע לאדם על קיום מצוות חשובות שקשה לו לקיים אותן ויש בהן חסרון כיס, כי "לפום צערא - אגרא". מדוע מדגישה התורה שהברכות הללו הן דוקא על מצוות 'קלות', שקל לקיימן ואין בהן חסרון כיס, וכל המעלה בקיומן היא בכך שבני האדם רגילים לזלזל בהן?

יש מבארים, כי בדרך הטבע בני אדם מתייחסים בכובד ראש לדברים הגדולים והחשובים, אך נוטים להתעלם מהפרטים הקטנים, כי מבחינתם הם חסרי חשיבות. המעלה המיוחדת בקיום מצוות 'קלות' היא, שבכך האדם מראה שהוא מחשיב גם את הפרטים הקטנים.

אומר הקב"ה: המצוות מורכבות מפרטים קטנים, ואם אתם מתעלמים מהפרטים הקטנים - גם אני אתעלם מהבקשות הקטנות שלכם. כשתבקשו ממני בקשות כבדות משקל - אתייחס אליהן, אבל למה שאתייחס לכל מיני 'זוטי דברים' שאתם מבקשים ממני... אולם מי שיודע להחשיב גם את הפרטים הקטנים ומקיימם בשמחה ובהתלהבות כאילו מדובר בדברים גדולים וכבדי משקל - הקב"ה נוהג עמו מידה כנגד מידה ומתייחס במלוא החשיבות לכל בקשה שלו, גם לבקשות ה'קטנות' של כל מיני עניינים פעוטים.

## עם הזמן הכירו אותו כל נהגי התחנה והעריכו אותו מאד

הגה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל, היה איש של מסירות נפש. הוא התגורר עם משפחתו ברוסיה בשנות השלטון הקומוניסטי ומסר את נפשו על שמירת תורה ומצוות ועל חינוך ילדיו.



לו את הכובע הוא לא חבר שלו אלא האדמו"ר שלו? כמובן, אין זו שאלה כלל! החסיד ירוץ בהתלהבות ובשמחה למלא את בקשת רבו. הוא לא מרגיש בכך שום זלזול ופחיתות כבוד אלא אדרבה, זה כבוד עצום עבורו לשרת את רבו.

מדוע? מה ההבדל בין המקרה הראשון לבין המקרה של החסיד ורבו?

ההסבר פשוט: לחסיד יש קשר וחיבור פנימי עמוק אל רבו, יש לו הערכה והערצה עצומה כלפיו, בוערת בו אהבה גדולה אליו - על כן הוא מוכן למלא עבורו כל בקשה.

ככל שהקשר והחיבור של האדם אל מבקש הבקשה גדול יותר, ככל שההערכה וההערצה כלפיו גדולות יותר, ככל שאהבתו אליו רבה יותר - כך הוא יסכים להיענות לכל בקשה שלו - מהבקשה הקטנה והפשוטה ביותר ועד לבקשה הגדולה והקשה ביותר. שום דבר לא יעמוד בדרכו, הוא יפרוץ למענו קירות ברזל...

זה הדבר הטמון בשורש מצות כיבוד אב ואם. כל מה שהם יבקשו ממך - תעשה להם בשמחה, גם בקשות קטנות ביותר וגם בקשות מוזרות ומשונות, שאם אדם זר היה מבקש אותן היית דוחה אותו על הסף, בתוספת גערה...

מי שמקיים את המצוות ה'קלות' שהקב"ה ציווה בתורה, מעיד בכך על אהבת ה' הקיימת בו. ככל שבוערת בו אהבת ה', כך הוא יקיים בשמחה ובהתלהבות כל מה שציווה ה', גם המצוות הקלות ביותר שבני אדם נוטים להתעלם בהן, ואף יש איזו תחושה של פחיתות כבוד להתעסק בהן.

לכן, מי שמוכיח כי יש בו אהבת ה' - הקב"ה מחזיר לו אהבה. ובמה מתבטאת האהבה של הקב"ה? שהוא נותן לו את משאלות ליבו. כשם שהאדם קיים את רצון ה' בשמחה, כך הקב"ה ממלא את רצונותיו ומרעיף עליו שפע של טובה וברכה.

(מתוך 'דורש טוב' בהוצאת 'פה נוף')

מצטער, אין לי כאן מאתיים שקל. חכה רגע, אעלה למשרד של הרבנות ואלווה כסף מאחד הפקידים. אין לך מה לחשוש, אני לא בורח. ואם אינך מאמין לי, קח את השעון שלי כערבון..."

הנהג השפיל את ראשו במבוכה. "כבוד הרב, זה בסדר גמור, אני מכיר את הרב שנים רבות. תשלם לי פעם אחרת..."

"לא", השיב הרב זילבר, "אני רוצה לשלם לך כעת. התורה מצווה עלינו: 'ביומו תתן שכרו'..."

הרב זילבר יצא מן המונית ועלה למשרדי הרבנות ללוות את הכסף, כדי לשלם לנהג עבור הנסיעה. כעבור שתי דקות הוא שב ובידו הכסף.

הנהג לא התאפק והתקשר בהתרגשות לחברו ואמר לו: "צדקת! ניצחת בהתערבות!".. ואז פנה הנהג לרב זילבר ואמר לו: "חלילה לי לקחת מהרב מאתיים שקל עבור נסיעה שעולה שלושים שקל... זה היה רק לשם התערבות שלי עם אחד הנהגים בתחנה"... והוסיף: "כבוד הרב, בגללכם הפסדתי חמש מאות שקל..."

הוא, כמובן יכול היה להשיב לו מעין תשובתו של הלל הזקן לאותו אדם שאמר לו: "לא ירבו כמותך בישראל מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז" (שבת לא ע"א). הרב זילבר היה יכול להשיב לו: "כדאי הוא הרב זילבר שתאבד על ידו חמש מאות שקל - ובלבד שלא אעשה חשבון על דבר מצוה..."

אף אדם בר-דעת לא אוהב שעושים אותו. אך הרב זילבר התעלה על הטבע האנושי, כי זו היתה הנהגתו: כשמדובר בדבר מצוה - לא עושים חשבון! ובזכות ההנהגה הזו הוא קידש שם שמים ברבים.

### שכחתי את הכובע בבית, בבקשה תעלה לביתי ותביא לי אותו

קיום המצוות ה'קלות' מעיד על אהבת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל מוסיף לבאר את העניין:

נתאר לעצמנו שאדם בא אל חברו ואומר לו: "יש עניין דחוף של פיקוח נפש, אני זקוק לאלף שקל". כיצד יגיב החבר? מן הסתם הוא יפתח את כיסו בלי היסוס ויתרום את הכסף להצלת נפשות. ואם חברו יבקש ממנו איזו בקשה קטנה, כגון: "שכחתי את הכובע בבית, בבקשה תעלה לביתי ותביא לי אותו"... מה תהיה התגובה במקרה כזה? מן הסתם הוא ישיב לו משהו בסגנון: 'מה פתאום? ממתי אני עובד אצלך?... לך אתה בעצמך!...'

מה ההיגיון? מדוע הוא נענה לבקשת חברו ומוכן לתרום אלף שקל, אבל מסרב לו לדברים פעוטים שקל מאוד לבצעם ואף אין בהם שום חסרון כיס?

זהו טבע האדם! כאמור, בני אדם מטבעם מתייחסים בכובד ראש לדברים הגדולים והחשובים. כשמבקשים מהאדם בקשות גדולות, הוא מתייחס אליהן ברצינות ויש לו רצון טבעי לקיימן, כי יש בכך תחושה של חשיבות עצמית. לעומת זאת, כשמבקשים ממנו בקשות קטנות, הוא מרגיש שיש בכך זלזול ופחיתות כבוד. אך כעת נוסף ונשאל: ומה יקרה אם האדם שמבקש ממנו להביא

# אמר לה רבי ישעיה'לה: "בינתיים לך תרתיחי מים על האש"... הרבנית לא הבינה איך יפתר העניין על ידי הרתחת מים... אך בצדקותה עשתה כאשר ציוה עליה

הגאון רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א: בעל הבטחון מקבל את צרכיו כְּמֵן מִן השמים

בצדקותה עשתה כאשר ציוה עליה רבי ישעיה'לה והעמידה דוד מים על האש.

הלילה ירד, בחוץ נשבו רוחות עזות וגשם כבד ניתך ארצה. המים שעמדו על האש רתחו מזמן, חלק מהמים כבר התאדה. נכנסה הרבנית לחדרו של רבי ישעיה'לה ושאלה: "מה יהיה? איך יהיה לנו קמח לשבת?" עודה מדברת עם הרבי והדלת נפתחת. אל הבית נכנס יהודי אלמוני, מתנשף כולו, רגליו מטונפות בבזבז ובשלג. מיד הגישה לו הרבנית כוס תה רותח, ורבי ישעיה'לה הביא לו בגדים נקיים. האיש היה באפיסת כוחות. לאחר שנח קמעה ושבא אליו רוחו, הוא הוציא מכיסו שקית עם מטבעות ונתן אותה לרבי ישעיה'לה. רבי ישעיה'לה מסר את השקית לרבנית ואמר לה: "מהרי לחנות לקנות קמח, לפני שהחנות תיסגר"... סכום הכסף הספיק בדיוק עבור הקמח! בינתיים פתח רבי ישעיה'לה בשיחה עם האורח האלמוני ושאל אותו מיהו ומניין בא.

סיפר האיש: "אני מטאקיי. היום עלה בדעתי לנסוע לקרעסטיר לשבת. מזג האוויר היה נאה ויצאתי לדרך. אך תוך זמן קצר השתנה מזג האוויר. עננים קודרים כיסו את השמים וגשם החל לרדת. הבנתי שצפויה לי דרך קשה ועלי לבטל את תוכניתי לשבות בקרעסטיר. על כן שבתי על עקבי והתחלתי לעשות את הדרך חזרה לביתי. "אלא שכעבור כמה דקות שוב התעורר בי הרצון לשבות בקרעסטיר. הפכתי את מסלול הליכתי והתקדמתי כברת דרך. אלא שמזג האוויר החרף, הגשמים התגברו והחל לרדת שלג. הבנתי שאין לי ברירה אלא לשוב לעירי וחזרתי לאחוריי. לא חלף זמן רב ושוב התעורר בי הרצון לשבות בקרעסטיר, ושוב הפכתי את המסלול... וכך הלכתי הלוך וחזור, הלוך וחזור, פעם פניי מועדות לקרעסטיר ופעם הסבתי את פני לכיוון טאקיי, וחוזר חלילה... אלא ששלג כבד כיסה את הארץ וכבר לא יכולתי לשוב לביתי, על כן המשכתי את דרכי במהירות לכיוון קרעסטיר. הדרך היתה קשה, התבוססתי בשלג ונרטבתי מן הגשמים עד לשד עצמותי, נפלתי וקמתי, נפלתי וקמתי, אך ברוך ה' הצלחתי להגיע לקרעסטיר בשלום."

"ומה הן המעות שהבאתם עמכם?", שאל רבי ישעיה'לה. השיב האיש: "אלו כספי מעשר שלי מהחודשים האחרונים..." כשחזרה הרבנית עם הקמח בידה, אמר לה רבי ישעיה'לה: "בעל הבטחון מקבל את צרכיו כְּמֵן מִן השמים. כשיש לאדם בטחון בהש"ת, הקב"ה מביא רוחות עזות שמגלגלות בני אדם על הראש והוא מוליך אותם אל אותו בעל הבטחון כדי להמציא לו את צרכיו..." (מתוך הספר 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')



כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יִחְיֶה הָאָדָם (ח, י)

בספר "מי באר ישעיה" מובא מעשה שסיפר רבי ישעיה'לה קרעסטיר זצ"ל על כוחה של מידת הבטחון: בשנים ראשונות רבי ישעיה'לה היה חי בעניות רבה, מתוך בטחון מוחלט בה'. בזכות בטחונו הוא זכה בהמשך הזמן לעשירות והיה שולח סכומי כסף גדולים לצדקה לעניי הכפרים שמסביב לקרעסטיר. הוא למד מרבו ה"דברי חיים" מצאנז זצ"ל, שאין הולכים לישון כל עוד יש בבית פרוטה אחת, את הכל מחלקים לעניים! מעשה היה בימי חרפו, כאשר בביתו של רבי ישעיה'לה שררה דחקות ועניות רבה. ביום חמישי לפנות ערב ביקשה הרבנית מעות מרבי ישעיה'לה כדי לקנות קמח לאפיית חלות לכבוד שבת. אמר לה רבי ישעיה'לה: "את הפרוטות האחרונות שהיו לנו בבית כבר חילקתי היום לצדקה, על כן אין ברירה, תקני בהקפה". אמרה הרבנית: "אנו חייבים סכום גדול לחנווני, וכבר אינו מסכים לתת לנו בהקפה". והוסיפה: "השעה מאוחרת, עוד מעט סוגרים את החנויות".

רבי ישעיה'לה הסיק שלושה דברים: צריך קמח לחלות לשבת, בבית אין פרוטה, ועוד מעט סוגרים את החנויות... מה עושים? הדרך היחידה היא להתחזק במידת הבטחון בהש"ת.

## בינתיים לך תרתיחי מים על האש

אמר לה רבי ישעיה'לה: "בינתיים לך תרתיחי מים על האש"... הרבנית לא הבינה איך יפתר העניין על ידי הרתחת מים... אך



# וכך מצאתי עצמי לפתע עומד לבדי מול ה'חפץ חיים', מסומר למקומי. לא יכול הייתי להוציא מילה מפי, מרוב התרגשותי.. ה'חפץ חיים' אחז בידי, ואמר לי, "בני, היזהר בברכות, ובזה תינצל מכל צרה וצוקה"

הרב חנניה צ'ולק שליט"א על הברכות שגורמות להורדת שפע מעולמות העליונים אל עולם התחתון

ועתה ישראל מה ר' אלוקיך שאף מעמך (יי)



איתא בגמ' (מנחות מ"ג): "אמר ר' מאיר: חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך" - אל תיקרי 'מה' אלא 'מאה' כשאדם מקפיד לברך בכוונה על כל הנאה ואכילה ופעולה, כפי שתיקנו לנו רבותינו, הרי שהוא גורם שמחה אדירה בעולמות העליונים ונחת רוח מופלאה לבורא העולם. וממילא, הקב"ה חפץ להיטיב לו עוד ועוד. אך אם אינו חש שהטובות מגיעות לו מיד הבורא, אין רצון בעולמות העליונים להשפיע עליו טובה וברכה, ומהשכר המיועד לו לעוה"ב - מנכים לו מזכויותיו. יסוד זה אמור בגמ' (ברכות ל"ה). האוכל בלא ברכה, גוזל את כנסת ישראל. המהרש"א מפרש, הברכות גורמות להורדת שפע מעולמות העליונים אל עולם התחתון, והאוכל בלא ברכה מונע ברכה לרדת לכנסת ישראל וממעט בהכרת אביו שבשמים.

מאה ברכות - מאה הודאות - הבה ונתבונן במהותה של הברכה כנתינת שבח והודאה. כאשר אדם מברך לבוראו - הרי הוא עומד לפניו בהכנעה ומודה לו על טובותיו המרובות וחסדיו המופלאים. אדם המקפיד על מאה ברכות בכל יום - עושה כן מאה פעמים בכל יום. ומוצא עצמו עומד לפני בוראו, מהלל ומשבח ומודה לו על טובותיו וחסדיו המרובים, ועל נפלאותיו עד אין קץ.

## כי ככל שיוסיף האדם ברכות מידי יום - כך תתווסף בו קירבה אל הבורא

שיעורה הנמוך ביותר של חובת ההודאה - רבי יהודה הלוי (הכוזרי מאמר ג'), עומד על חובת האדם לברך מאה ברכות בכל יום, דשיעור זה אותו תיקנו רבותינו - הינו השיעור הקטן ביותר, שהאדם יוצא בו ידי חובת הודאתו לבוראו. מהן הברכות הידועות מסדר תפילותינו, ואחריהן ישתדל להשלים ע"י ברכות הנהנין, על דברים שבריו ושבאוכל, שבשמיעה ושבראיה. ובדבריו מבטיח הבטחה מופלאה, כי ככל שיוסיף האדם ברכות מידי יום - כך תתווסף בו קירבה אל הבורא.

## ה'חפץ חיים' ירד מהרכבת והמון העם קיבלו את פניו במאור פנים

על כוחן של מאה ברכות להציל ולגונן מכל צרה ופגע, סיפר הרב בקשט, ששימש כראש ישיבה בדטרויט שבקנדה: פעם הגיע

מרן ה'חפץ חיים' מראדין ללידא, כדי לחזק בה את גדרי היהדות וחומות הדת. כאשר הגיעה הרכבת ובה ה'חפץ חיים' אל התחנה בלידא, המתינו לו ברציף כל רבני העיר ונכבדיה, לצד המון רב מתושבי העיר. "גם אני שלמדתי באותו זמן בישיבתו של הגר"י ניימן", סיפר הרב בקשט, "עמדתי בין הממתינים". ה'חפץ חיים' ירד מהרכבת והמון העם קיבלו את פניו במאור פנים, אלא שעד מהרה התברר כי ברציף כולו, אין ולו מקום ישיבה אחד עבור גדול הדור. מיהרו איפוא תושבי העיר להניח כמה מזוודות זו על גבי זו, על מנת ליצור מקום ישיבה עבור ה'חפץ חיים', והתרחקו מעט, כדי להניח לו לשבת במנוחה במקומו. "אחוז התרגשות הייתי" סיפר הרב בקשט, "ולא יכולתי לזוז ממקומי, וכך מצאתי עצמי לפתע עומד לבדי מול ה'חפץ חיים', מסומר למקומי. לא יכול הייתי להוציא מילה מפי, מרוב התרגשותי, ואך בקושי הצלחתי להזכיר לפני הסבא קדישא את שמו של אבי, בידועי שיש ביניהם היכרות אישית". ה'חפץ חיים' אחז בידי, וכה אמר לי, "בני, היזהר בברכות, ובזה תינצל מכל צרה וצוקה". והרב בקשט היה מסיים את סיפורו ההיסטורי: "סכנות מוות רבות חלפו על ראשי בתקופה שלאחר מכן. מלחמת העולם השנייה פרצה, ובהיותי מתלמידי ישיבת מיר התגלגלתי לסיין, ליפן ולרוסיה, אך בהחזיקי בעצמו המופלאה של מרן ה'חפץ חיים' - זכיתי וניצלתי מכולן..." (דרך עץ החיים). (מתוך גליונו של הרב צ'ולק תשפ"ד)



## לפעמים קורה, שהילד מתעורר באמצע הלילה עם כאבי שיניים

מנת שלא יקיצו כל בני הבית? יוצא עמו חוץ לבית, להסיח דעתו באוויר הלילה. ולפעמים כשהאבא רוצה להסיח דעתו ביותר, הוא זורק אבן למרחוק, והחתול רודף אחר האבן. כך מתאמץ האב לגרום לבנו שישמח ויסיח דעתו מכאבו. ברגע שהילד מתחיל לשמוח - הוא חוזר לביתו.

"עתה" - סיים הרבי - "תבין את הנמשל: אותם 'ארחי פרחי' היושבים כאן על שולחני, הם כביכול 'כאבי השיניים' של הקב"ה... כשהם מחייכים - שמח עמהם הקב"ה..."

רבי שמואל אמר אחר כך לחבריו, בעלי המוסר: "אוי כמה שהרבי הזה הצליף בי בדבריו! לא רק באמצעות לימוד מוסר יכולים אנו להכין את עצמנו ליום כיפור, אלא בעוד דברים יקרים ועבודות קדושות לכבוד ה'."

(הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א - מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'פה נוף')

לְעֵצָה נָכָל דְּרָכָיו (י, יב)

חז"ל ביארו: מה הוא רחום וחנון אף את תהא רחום וחנון. הרבה מהחסידיים ואנשי המעשה בירושלים עיר הקדש, היו דבוקים בצדיק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זצ"ל. פעם אחת בערב יום הכיפורים בא רבי שמואל שנקר, חתנו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, לבית המוסר ב"חצר שטראוס", ועסק כמה שעות בלימוד המוסר, לכבוד ערב היום הקדוש. כשיצא מבית המוסר והלך לביתו, עבר דרך מקום מגוריו של רבי דוד צבי מלעלוב, וראה שהדלת פתוחה. עלה בדעתו להיכנס לבקש ברכה לכבוד היום הקדוש והנורא.

בהיכנסו לבית השתומם בראותו את רבי דוד צבי יושב בשולחן עם שלושה "ארחי פרחי" מרחובות ירושלים, ומתבדחים וצוחקים על דא ועל הא, והרבי יושב וצוחק עמהם.

רבי שמואל, שהיה עטוף ושקוע כולו באימת הדין, בהשראת בית המוסר, לא היה יכול להכיל את הנהגת הרבי. הוא לא הצליח להתאפק ושאל את הרבי: "האם זה מה שיש לכם לעשות בשעה קדושה כזו? היכן היא אימת הדין?"

השיב לו הרבי במשל: "לפעמים קורה, גם במשפחות הכי טובות, שהילד מתעורר באמצע הלילה עם כאבי שיניים, מנסים להרגיע אותו - ואינו נרגע, והילד ממשיך לבכות בקול רם. מה עושה האב, על

## יש שש מאות ושלוש עשרה מצוות, האם תרצה שאוריד לך שלישי? אולי חצי?



כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לְעֵשׂוֹת (ת, א) יום אחד הגיע בחור חילוני אל רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ואמר לו, "אני מאד מאמין, ומאד

דתי בלב, אבל את המצוות קשה לי להתחייב לקיים, יש יותר מדי מצוות..."

אמר לו חכם בן ציון: "אני מבין אותך, ואולי אוכל לתת לך הנחה. יש שש מאות ושלוש עשרה מצוות, האם תרצה שאוריד לך שלישי? אולי חצי? או שני שלישי?"

הבחור קפץ על המציאה ואמר, "תוריד לי שני שלישי".

אמר חכם בן ציון: "מצוין, נשאר לך שלישי, שזה מאתיים וארבע מצוות. תשמע, ה"חפץ חיים" כתב את "ספר המצוות הקצר", שבו כתובות רק המצוות שנוהגות בזמן הזה. יש שם מאתיים ארבעים ואחת מצוות, "עשה" ו"לא תעשה". עכשיו תגיד לי, בבקשה, אתה כהן? לא? אז הורדתי לך עוד שלושים, נשארו לך מאתיים ואחת עשרה. אתה נזיר? גם לא, אז עוד כמה מצוות ירדו מהחשבון. "לא תנחשו ולא תעוננו" ולא לדרוש אל המתים אתה יכול לקבל על עצמך בלי בעיה, ואם ככה הגענו כבר ליעד. אבל עוד רגע אחד, כל העריות של הקרובות, אמא שלך וסבתא שלך וכו' - זה בסדר מצידך לשמור, נכון?" אמר לו: "ברור, אין שאלה בכלל". אמר חכם בן ציון: "אז אתה כבר חייב לי עודף..."

(הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'פה נוף')

## מעוניינים להיות שותפים בזיכוי הרבים הגדול?

הנצחות ותרומות להגדלת תפוצת הגליונות

התקשרו  
055 - 400 - 77 - 20

או כתבו לנו למייל  
A950850750@GMAIL.COM

# מבקש אני מלפניך בתחינה שאזכה לחזור לכאן בריא ושלם

וּבְתַבְתֶּם עָלַי מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ (י"א ב')

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', תיאר פעם באחד משיעוריו כיצד רבו הגדול, מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בעל ה'חזון יחזקאל', הרגיש במזוזה כמניע ומזרז בעבודת השם יתברך.

בכל פעם שהיה יוצא מביתו, היה רבי יחזקאל מצמיד בהתרגשות רבה את אצבעות ידו אל המזוזה 'ומתכוון בעניינה', ואומר: "ריבונו של עולם! אני יוצא כעת מביתי בריא ושלם, מבקש אני מלפניך בתחינה שאזכה לחזור לכאן בריא ושלם...".

הרושם שהשפיע הדבר על הרואים היה עצום ונשגב! שגורים היו על לשונו של רבי יחזקאל דברי הרמב"ם הנודעים (הלכות מזוזה ו, יג): "חייב אדם להיזהר

במזוזה מפני שהיא חובת הכלל תמיד, וכל זמן שייכנס ויצא יפגע בייחוד השם - שמו של הקדוש ברוך הוא, ויזכור אהבתו וייעור משנתו ושיגינותיו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר עומד לעולם ולעולמי עולמים, אלא ידיעת צור עולמים, ומייד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים". בכל פעם היה רבי יחזקאל משנן את דברי הרמב"ם הללו בבכי נרגש, כשלאחריהם תרגם את הדברים במילים שלו: "אתם שומעים! אדם עובר בפתחי ביתו עשרות פעמים ביום. בכל פעם שנכנס ויוצא ורואה את המזוזה הוא מוכרח להיזכר שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם! כמה התעוררות יש בזה! כמה זה מחייב אותנו לחיות את הריבונו של עולם!"

(הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

## אמר לאחד מראשי הישיבה עצה נפלאה, איך לאסוף כסף מגבירים

יבֹּה תִדְבֹּק (י, ב')

הגאון רבי יעקב פרידמן שליט"א אמר לאחד מראשי הישיבה עצה נפלאה, איך לאסוף כסף מגבירים: לכל גביר יש תקופות בהן הוא עולה, ותקופות אחרות בהן הוא יורד. בדרך כלל, כאשר הגביר עולה, כאשר הוא בזמני ההצלחה ורווחיו גדולים - כולם באים אליו [וכמו שאמר המגיד מדובנא זצ"ל על הפסוק בתהלים (קז, מא): "וַיִּשְׁגְּבֵ אֶבְיֹן מֵעוֹנֵי" - כאשר הקב"ה מרים את האביון מעוני והוא מתעשר, "וַיִּשְׁעֵם כַּצֶּאֱן מִשְׁפָּחוֹת" - פתאום כולם קרובים שלו...]. אבל בתקופות ההפוכות, כשהוא יורד מנכסיו - אף אחד לא מכיר אותו.

אם תהיה חכם - אמר רבי יעקב לאותו ראש ישיבה - דווקא כשהגביר יורד מנכסיו תהיה החבר הכי טוב שלו! תשתדל לעזור לו בכל מיני אפשרויות!

## איזה קשר יש בין ירידת ואכילת המן לבין הדלקת נרות בשבת

וַיַּעֲבֹד, וַיַּרְעֵבךָ וַיֵּאכְלֶךָ אֶת הַמָּן (ח' ג')

בספר ילקוט ראובני על פסוק זה מובא מדרש פליאה: "מכאן רמז להדלקת נרות בשבת", ולכאורה יש צריכים להבין, איזה קשר יש בין ירידת ואכילת המן לבין הדלקת נרות בשבת.

בשם החיד"א מובא ביאור נפלא ומתוק על מדרש זו, דהנה בעצם קשה על מה שמצינו בכתוב שהתרעמו בני ישראל על המן ואמרו "ועתה נפשנו יבשה אין כל, בלתי אל המן עינינו", ולכאורה הרי המן היה בו כל הטעמים היפים ביותר, ואיך אפשר להתרעם עליו כל כך, אדרבה היה להם להודות ולהלל על מאכל כה נעים כזו.

אך התירוץ הוא על פי מה שאמרו רז"ל, שבני ישראל לא היו שבעים מאכילת המן מטעם אחד לפי שלא ראו במו עינים את המאכלים הטובים שכיונו לזה במחשבתם, ואף שהרגישו באמת הטעם בתוך המן, מכל מקום כך הוא הטבע שאם לא רואים האכילה אין הוא שבע.

והנה, אחד מהטעמים של הדלקת הנרות בשבת הוא כמו שמבוא בשו"ע, בכדי שיכלו לראות כשאוכלים את סעודת השבת שיהיה לתיאבון, שאם יאכל ולא יראה לא ישבע בדשן נפשו, ולפי זה מובן מאד הקשר שביניהם, המדרש מדייק, שמאחר שהפסוק אומר על אכילת המן "ויענך וירעיבך", ולמה נקרא עינוי, ולהפך היה אפשר לומר בשבחו, אלא על כרחך צ"ל מצד שלא ראו אותו בעיניהם, ואם כן, בוודאי שמצווה להדליק נרות בשבת שיוכלו לראות היאך שאוכלים ויהיה בזה עונג שבת כראוי.

(הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - מתוך 'גאה דורש' בהוצאת 'פה נוף')



עורך המדור:  
אלחנן נתן ליכטיג

## והרופאים אמרו שאסור לו לישון למשך יממה שלימה ולא ידעו איך הם יוכלו להשאיר ער את הרב מטשעבין שכבר היה זקן וחלש

כִּי אִם לְיָרְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ... (י' - י"ב).

יראת שמים זהו היסוד לקיום כל המצוות, וידוע על גדולי ישראל כמה שראו עליהם את היראת שמים, וכפי שיש יותר יראת שמים כך מקיימים את המצוות יותר בשלימות, ומתעלים בעבודת השם. ומרן הגר"ש וואזנר זצ"ל סיפר פעם שבעת חוליו של מרן הרב מטשעבין זצ"ל, גופו היה מאוד חלש והרופאים אמרו שאסור לו לישון למשך יממה שלימה, משום שהיה חשש שבעת השינה הגוף לא יחזיק מעמד ח"ו, והרופאים לא ידעו איך הם יוכלו להשאיר את הרב מטשעבין שכבר היה זקן וחלש שיהיה ער לכל כך הרבה זמן, וכששמע זאת הרב מטשעבין, הוא אמר שיניחו לו תפילין לכל הזמן הזה, וכיון שיש איסור להירדם עם תפילין אז הוא לא יצליח להירדם שלא יכשל ח"ו, ואכן כך הווה, ומיד לאחר שהורידו לו את התפילין נרדם הרב מטשעבין.

### ושמעתי סגולה ליראת שמים

ושמעתי סגולה ליראת שמים שמרומזת בפסוק, שבכל שבוע בדרך כלל כל אחד מברך ט"ו פעמים ברכת המזון, ב' פעמים כל יום ובשבת ג' פעמים, ובברכת המזון יש ג' ברכות מדאורייתא, ונמצא שכל שבוע אדם מברך ארבעים וחמש ברכות מדאורייתא, וכשאדם מברך ברכת המזון בכוונה זהו סגולה ליראת שמים, וזה מרומז בפסוק שכתוב "מה ה' אלקיך שאל מעמך", מה בגימטריה ארבעים וחמש, שהכוונה לארבעים וחמש ברכות של ברכת המזון שזה מדאורייתא. אך נצרך שזה יהיה בהכנה המצטרפת לזה, ובכוונה, ומרן הגראמ"מ שך זצ"ל היה אומר תמיד, שצריך לברך מתוך הכתב, ולא בעל פה.

(הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א, מתוך גליון 'דברי השיירה' 298 תשפ"ב)



### אֶרֶץ חֶסֶד וְשִׁעֲרָה

(ח' נ')

י' תיבות בפסוק.

לכך צריך ליתן י' אצבעות בפת בשעת ברכה.

ועוד כנגד י' מצוות שנעשו

בפת.

לא תחרוש,

לא תזרע בלאים,

לקט שכחה ופאה,

לא תחסום, תרומה

ומעשר ראשון ושני, וחלה

(בעל הטורים)

## ראיתי מודעה מוזרה, מישהו מעוניין למכור ארון ישן ומשומש בן שתי דלתות

בהגדת 'קהילות יעקב' מובא, שנשאל הסטייפלר זצ"ל: מהו שאנו אומרים בתפילה, 'ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך' הרי נאמן הקדוש ברוך הוא לשלם שכר כל מצווה, ובמה נשתנתה מצוות הבטחון משאר המצוות? השיב הסטייפלר, שלא מדובר בשכר העולם הבא, שם ישולם שכר הבטחון עם שכר כל המצוות. אך בנוסף לשכר, הבטחון יוצר מציאות מיחודת של חסד האופף את הבוטח, הן בעולם הזה והן בעולם הבא, כפי שנאמר (תהלים לב, י'): "והבוטח בה' חסד יסובבנו". על כך בקשתנו, שאף אם איננו ראויים משום מעשינו, ניוושע משום ביטחוננו.

באחד הימים פנה הסטייפלר לבני ביתו, ואמר: היום אמורים להגיע הספרים, ואין לי היכן לאחסן אותם. הייתי מעניין לרכוש ארון סגור, משומש, בן שתי דלתות, לא יקר. אבל היכן אשיג ארון כזה, לפני שהספרים יגיעו? עברה שעה, ונכד הגיע. "ראיתי מודעה מוזרה", הוא סיפר בפליאה. "מישהו מעוניין למכור ארון ישן ומשומש בן שתי דלתות, במחיר מציאה. נראה לו, שמישהו יהיה מעוניין במציאה כזו?..

(מתוך 'הגני בידך' בהוצאת 'פה נוף')



### אמר מרן ווארט עצום

בניחום אצל רבי חנניה צ'ולק שליט"א אמר מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל ווארט עצום: ב'גדל' אומרים: "גומל לאיש חסד כמפעלו, נותן לרשע רע כרשעתו". ולכאורה למה בחסד אמר כמפעלו ולא כחסדו, או ברשע לומר כמפעלו ולא כרשעתו. ותירץ דזה ממידת חסדו יתברך להתחסד עם עושה החסד, לתת לו את כל הנפעל ממעשיו, אבל ברשע ברוב רחמיו נותן רק כרשעתו.

(מתוך הספר 'איש האמת')



## ולכן כולם נקראים שם יהושע, למשל רבי אברהם יהושע סולוביצ'יק קרוי על שמו

סיפר מרן הגר"ל שטיינמן זצוק"ל: היה עלוי בשם רבי חיים צימבליסט, זקנו נקרא בשם רבי יהושע, ונקרא רבי יהושע הורודנר, והיה גבאי צדקה במינסק, והצליח לעלות לארץ ישראל למרות כל הקשיים, שעלו אחד מעיר ושתיים ממשפחה. וכך היה המעשה: רבי יהושע קיבל את הרישיון מיד מפקד שהיה יהודי קומוניסט, והסביר המפקד למה נותן לו רישיון, היות ואמא של המפקד הייתה אלמנה, והגיעה פעם אל רבי יהושע בערב שבת שאין לה מה לאכול, ואמר לה שנגמר הכסף בקופה, עמד ונתן לה מכספו הפרטי, זכר לו המפקד את החסד ולאות הכרת הטוב נתן לו המפקד תיכף ומיד רישיון. זו הייתה הצלתו, ועד היום יש לו כאן משפחה.

היה ב'תפארת צבי' יהודי בשם רבי שלמה צימבליסט, צדיק גדול. אשתו של רבי בערל סולוביצ'יק - עטל - גם הייתה נכדתו, ולכן כולם נקראים שם יהושע, למשל רבי אברהם יהושע סולוביצ'יק קרוי על שמו. הוא היה געוואלדיגער צדיק, הזכות עמדה לו. ופלא שקומוניסט, שהוא רשע גדול, הכיר לו טובה.

(מתוך הספר 'איש האמת')



## חמש דקות לאכילה ושבע דקות לברכת המזון

זכורני מבחרותי, כי שמעתי ממורי הגאון הישישי רבי צבי אייזנשטיין שליט"א, ה'בעל תפילה' הנודע של ישיבת פוניבז', בשנים בהן שימש כר"מ בישיבת רוז'ין לצעירים, כי ראה אצל אחד מזקניו מנקיי הדעת בירושלים, שהיתה נמשכת ארוחתו באופן קבע כשתיים עשרה דקות; חמש דקות לאכילה ושבע דקות לברכת המזון, והיה נוהג לומר: "אני אוכל כדי לברך..." אחרים רמזו זאת בפזמון של ליל שבת: 'כל מקדש שביעי', על דרך הצחות: "סועדים בו לברך שלוש פעמים". סועדים כדי שיוכלו לברך...

(הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

## מה עשה האב? כל מאה מטר זרק תפוח על הרצפה

על הרצפה. הבן סבור היה, שזו 'מציאה' - התכופף, הרים ואכל את התפוח, כך עשה האב מספר פעמים, ובכל פעם התכופף הבן, הרים ואכל את התפוחים. רבי צדוק, שהלך אחריהם וראה את כל המעשה, אמר: מהסיפור הזה למדתי כי אם הבן היה מתכופף בפעם הראשונה להרים את המטבע - הוא לא היה צריך להתכופף אחר כך עשר פעמים להרים את התפוחים.. אם אדם משכיל לבלום את פיו בתחילה - הוא חוסך לעצמו מאה מריבות ותגרות שיבואו בהמשך... החכם יודע להתכופף פעם אחת, לשמוע חרפתו ולשתוק, ובכך מונע את התפשטות המריבה והמחלוקת, על כל המרעין בישין הנלוים אליהן.

(מתוך 'הנני בידך' בהוצאת 'פה נוף')

רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל מביא סיפור שראה בעיניו, הוא מעיד שהסיפור הזה "בנה" לו את החיים: אב ובנו הלכו בדרך. שניהם היו רעבים ולא היה להם מה לאכול, גם כסף לקנות לא היה באמתחתם. לפתע, באמצע הדרך, הבחין האב במטבע המונחת על הקרקע. הוא ביקש מבנו שיתכופף ויריים את המטבע, אך הבן אמר: "אבא, אין לי כח להתכופף". בליט ברירה, האב התכופף בעצמו, הרים את המטבע, וקנה איתה תפוחים.

הוא נתן לבנו תפוח, שיאכל וירגיע את רעבונו, אך הבן סרב: "לא מגיע לי, כי לא הסכמתי להתכופף!" כל תחנוניו של האב, שלא יכול היה לסבול את רעבונו של בנו, לא הועילו לו. הבן סרב לאכול! מה עשה האב? כל מאה מטר זרק תפוח



## פעם נסע אחד ברכב משא גדול ורם

פעם נסע אחד ברכב משא גדול ורם בדרך המובילה מעיר לעיר, על אם הדרך הוצרך לעבור תחת גשר, וכידוע, על הגשר כתובים מספרים המורים כמה הוא גובהו של הגשר, והנה 'חכם' זה ראה את המספר שהוא בדיוק כגובה הרכב שלו, נכנס, ו... מצא את עצמו באין מנוס ומפלט, לפניו אינו יכול להמשיך כי כל הגשר יתערער מחמתו, ואף לחזור אין בידו - כי תקוע הוא בין קרקע עולם לקרקע הגשר. עד שבא פיקח אחד, ואמר לו - הוצא נא מעט אויר מתוך הגלגלים, ויתמעט גובהך הגדול וכך תוכל להמשיך בדרךך... כיוצ"ב לדידן, פעמים והאדם מרגיש כי עמד מלכת בדרכו בחיים, ואי אפשר לו לזוז לא לפניו ולא לאחוריו, על כן עצתו היא, שיוציא מתוכו את האויר המנפחו, יקטין עצמו ויכניע לבבו לפני שוכן מרומים, ואז יעבור ממילא את דרכו בחיים בשופי ובנחת.

(הנה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מתוך 'באר החיים' - אבות)

## 'בנאות דשא'.. היא הסיסמא של מנוחת הקיץ

'בנאות דשא'.. היא הסיסמא של מנוחת הקיץ. בודאי גם אתם חלפתם על פני פיסת דשא, מבלי לתת לה תשומת לב? ירוק פשוט, שטוח, מוכר. אבל כשמתבוננים לרגע - פתאום מתגלה פלא.

הדשא - אותו מרבד ירוק שצומח באין מפריע - הוא עדות חיה ל'כולם בחכמה עשית' אלפי עלים דקים, שכל אחד מהם קולט את אור השמש, לוכד פחמן דו-חמצני, מייצר חמצן ומזון - בתהליך מופלא שאין בו לא מנועים, לא כפתורים, לא חשמל - רק חכמה טהורה שברא הקב"ה.

ולא רק זה: הדשא סופג לחות, מונע סחף אדמה, מרכז צעדים, מקרר את הסביבה, ונותן חיים לעולם קטן שלם - נמלים, חגבים, תולעים ופרפרים - שבוחרים לגור בתוכו. ובין כל עשבי השדה, הדשא הוא סמל לענווה - הוא לא מתרומם גבוה, לא פורח בפרחים ססגוניים - אבל הוא תמיד שם. בשקט, בעקביות.

אז בפעם הבאה שתראה דשא - עצור רגע. הקשב, ותאמר

'מָה רָבוּ מַעֲשֵׂי ה' - כִּלְמָם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ!'

# הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

**אבל מה שהוא הביא אתו בשבוע האחרון של הלמודים לפני ה'בין הזמנים' לפתה - שבר את כל השיאים. ביום חמישי בבקר, נכנס יוני עם קופסה גדולה ומסתורית עטופה בבד שחור.**

**חיים ויענקי מספרים על משקפים לשוניים**

"לא בדיוק", הוא אמר, "זה בעצם משקפי שחיה ישנים של אחי, ששתלתי בהם נוריות לד מאיזה צעצוע שבור. אבל הרעיון - שלי." הפתה לא הפסיקה לצחק, אבל יוני היה רציני לחלוטין. הוא הניח את ה"לשוניים" על עיניו - וישב ככה בפתה. כל השעור.

## בהפסקה התחיל הבלגן.

בהפסקה התחיל הבלגן. כשיוסי אמר לבנימין ש"המבחן שלמחרת בטוח יהיה קשה, כי הרב שלנו כזה קשוח" הנורית של יוני הבהבה באדום. "לשון



הרע!" הכריז בקול.

כשמשה אמר ש"רואים שיאיר בכלל לא התכונן לחזרה" - שוב אדום. כשמשה נסה להצטייד ש"זה לא לשון הרע, זה פשוט אמת" - יוני רק חייך: "לשון הרע זה גם אם הדבר אמת, עובדה שהמשקפים מהבהבות באדום".

כשיוני עבר ליד הפרזיה וראה את אבי ויענקי מתלחששים, אמר - "שימו לב, משקפים לשוניים מהבהבים בכחול, זה אומר: תיזהרו. וכה, לאט לאט, הפתה התחילה לפחד מהמשקפים של יוני. כל לחישה, כל הערה קטנה, נבדקו מיד על ידי 'משקפים לשוניים' ופתאום כלם התחילו לחשב פעמים לפני שדברו.

יוני היה תמיד ילד עם ראש. לא סתם ראש, אלא ראש מלא רעיונות שהיו תמיד גורמים לכלנו לפער פה בתדהמה- איזה רעיונות... הו הו!

אם היה אפשר לחלק ציונים על "המצאות שלא יאמנו" - יוני היה מקבל 100, לא, בעצם 200. אבל מה שהוא הביא אתו בשבוע האחרון של הלמודים לפני ה'בין הזמנים' לפתה - שבר את כל השיאים.

ביום חמישי בבקר, נכנס יוני עם קופסה גדולה ומסתורית עטופה בבד שחור.

"מה זה?" שאלנו בסקרנות רבה.

"המצאה חדשה", אמר יוני בעינים נוצצות. "משקפים טכנולוגיים מהדור הבא. אני קורא להם 'משקפים לשוניים'..."

מה הם עושים?" שאל יענקי בחשד,

"פשוט מאד. מזהים לשון הרע בזמן אמת. כל פעם שמישהו מדבר דברי גנאי - הם מהבהבים באדום. ואם מישהו מדבר לשון הטוב ודברי שבח?" "מהבהבים בירוק.

בנוסף הם נדלקים בכחול כשהדובר עצמו לא בטוח אם זה מתר או אסור.

צחקנו. "יוני, אתה המצאת את זה לבד?"

## כשראה את יוני יושב עם המשקפים ואפו זוהר באור אדום

ביום שלישי בסוף ההפסקה המנהל נכנס לכיתה שלנו, כשראה את יוני יושב עם המשקפים ואפו זוהר באור אדום, עצר מיד. "מה זה?" "יוני ממציא המצאות טוב, מלמלו כמה תלמידים.

יוני, גאה בעצמו, הסביר ופרט את כל העניין, מדגים את פעולת הנוריות עם ספורים חיים על "עבירות לשונות" שנאמרו זה עתה. הוא חשב שהוא יקבל שבחים על היוזמה והיצירתיות שלו...

המנהל הקשיב. ואז אמר: "יפה מאוד, יוני. אני מספר לך משהו. המנהל הוריד את משקפיו ושפשף אותן... "לי יש משקפים הרבה יותר מדיקות. קוראים להן - זהירות."

הוא הוציא מהתיק ספר קטן. היה זה ספר "חפץ חיים" במהדורת כיס. הוא פתח את הספר, וקרא בהקדמה של ספר 'חפץ חיים': "ולבד זה, הלא ידוע הוא... שגדל העוון הזה הוא עד אין שיעור, עד שאמרו עליו שהוא ככלכך בעקרו ח"ו. ואח"כ ה'חפץ חיים מוסיף: .... ומי שיעין ויתבונן היטב בהם, תסמך \_\_\_\_\_ מגדל העוון.

"והכי חשוב", הוסיף המנהל, "שהאדם צריך להיות ה'משקפים' לשוניים של עצמו, כי לא תמיד יש יוני לידה, ולא תמיד יש נוריות... הן יהיו פעילות 24 שעות ביממה, ללא צורך בסוללות, ואפשר להשתמש בהן גם בשבת... מאותו יום, יוני הפסיק יוני להסתובב עם ה'לשוניים'. אבל עכשיו - במקום לדחל לאחרים לאיזה צבע מתאים המשפט שהם אמרו, הוא פשוט היה שותק פתאום. וכשהיינו שואלים: "מה, שוב נדלק לך אדום?" הוא היה עונה בחיוך: "לא. פשוט ראיתי בעיניים שלי - שעדיף לשתק."

רגע רגע, בטח שמתם לב, שהמנהל החסיר שלוש מלים כשצטט את ההקדמה של ה'חפץ חיים' אז עינו בהקדמה לספר 'חפץ חיים' וענו לנו מה המלים החסרות

אם הנכם מעוניינים לזכות בפרסים שלנו כאן בגליון, אז מתקשרים עכשיו למוקד 'על הצדיקים' 073-345-30-95 עד יום שני בשעה 8.00 בערב, אומרים את השם ומשפחה שלכם, ומס' טלפון ואת העיר שאתם מתגוררים בה. ואז עונים כמובן את התשובה לשאלה זו

### ככה עונים תשובות וזוכים בפרסים

במה זוכים?  
זוכים בשובר לקניית ספרים  
בסך 50 ש"ח

איך עונים?  
מבינים את התשובות לכל השאלות בקצרה  
מתקשרים למוקד 'על הצדיקים'  
073-345-30-95

כל שבוע עד יום שני בשעה 8 בערב

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם  
עונים את התשובות בקול צלול ובהיר

עכשיו מתפללים שתזכו

### התשובה לשאלה בשבוע שעבר:

פי (לשון הרע) הוא מביא את בני אדם לידי ריב ומצה.

### מי זוכה בפרסים?

בגליון פרשת ואתחנן הבטחנו  
שובר קניה לספרים בשווי 50 ש.

### הזוכים הם:

יעקב בונים מירושלים זכה ב 50 ש"ח  
ואהרון ריזמן מבית שמש זכה ב 50 ש"ח

הזוכים מקבלים הודעה טלפונית





# מי האיש החפץ חיים

**הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל הקפיד גם שלא לדבר רע על א"י עצמה. הוא לא היה אומר 'כמה חם היום', כי א"י היא ארץ הקודש, אפשר להגיד שקצת חם או קצת קר, אבל לא שאנחנו סובלים ומתלוננים.**

**על זהירותם של גדולי ישראל שלא לדבר רע על ארץ ישראל**

שהעשיר מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו כדי לעלות לא"י. בני העיירה נפרדו ממנו, והוא עלה על הספינה בדרכו לירושלים. האיש שב למיר אחרי מספר חודשים, עלה על הבימה, והחל לדבר בשבח הארץ הטובה ובשבח יושביה, ועבר לתאר במילים יפות את אווירא דא"י ואת נועם זיווה והדרה. ואז, בשיא התיאור, התכרכמו פני האיש, והוא החל לדבר בקול חלש ועצוב, ואמר 'למרות כל המעלות שהזכרתי קודם, ברצוני להודיעכם שהחיים בא"י הם קשים מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף'. ותיאר את הדחק ולחץ החיים שבו נתונים אנשי א"י, ולא נתקרה דעתו עד שאמר 'עדיף להיות כבשה במיר מלהיות אדם בא"י! הדברים רק יצאו מפיו והאיש קיבל מיד שבץ מוחי, עד שכל גופו נשמת. בניגוד למקרי שבץ אחרים, שבהם האדם מתעלף ומאבד הכרתו, הוא נשאר בהכרה מלאה ורק שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה ארצה. תוך רגעים ספורים הוא נראה כהולך על ארבע, בהילוך שהזכיר מאוד את צורת הליכתה של הכבשה. הברות שונות שיצאו מפיו דמו אף הן לקול פעיית הכבשים. הגר"ד סוקולובסקי זצ"ל סיפר, שכשהלך עם הילדים לחיידר במיר והיו עוברים מול ביתו של האיש ההוא, היו אומרים: 'נו, אתה עוד תעז לדבר לשון הרע על א"י?!'.

בקובץ קול התורה (גליון ע"ג) מובא על רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שהקפיד מאד משבא לא"י שלא יאמרו בניגון של תלונה 'חם לי' או 'קר לי'. שיש באמירות כאלו חשש לשה"ר על א"י. בילדותי סיפר יהודי, הייתי עוזר לאבי להסיע מוצרים לבית הלקוח. באחת הפעמים, ראינו את הגרש"ז אויערבאך זצ"ל עומד ברחוב, כיוון שהיינו בדרך לשכונת רחביה הסמוכה לביתו, הציע אבי לרב להצטרף לרכבו - והגרש"ז הסכים. באמצע הנסיעה, הבחנו בשתי מכוניות הנוסעות לפנינו לאט, כשרכבנו קרב אליהן, ראינו להפתעתנו ששני הנהגים מדברים ביניהם, ולכן הם נוסעים לאט ומעכבים התנועה. אבי הגיב במשפט קצר 'חוצפה ארץ-ישראלית...' עד היום, אני יכול לשכוח את הזעזוע שחלף בגופו של הרב... כאילו פגעו בבנו-יחידו. הוא אמר 'אני מסכים שזו חוצפה - אבל מה עשתה לך א"י?! מה היא אשמה?!' (אורו של עולם).

(הרב ברוך שמואל גנוט, מתוך גליונו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א עקב תשפד)

יהודי סיפר פעם לרבי ברוך בער ליבוביץ', בעל ה'ברכת שמואל', שקיבל מכתב מהוריו הגרים בארץ ישראל שמאוד חם בא"י. רבי ברוך בער גער בו 'אסור לדבר בגנות א"י! (ספר הרב הדומה למלאך). גם רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל (בספר סולם יעקב) היה נזהר מאוד שלא לדבר לשון הרע על עם ישראל, על



שום יהודי. אבל הוא הקפיד גם שלא לדבר רע על א"י עצמה. הוא לא היה אומר 'כמה חם היום', כי א"י היא ארץ הקודש, אפשר להגיד שקצת חם או קצת קר, אבל לא שאנחנו סובלים מזה ומתלוננים על כך.

רבי בנימין וואלף זצ"ל נכח כשיהודי בלונדון אמר לרב מפוניבז' זצ"ל, שבא"י נורא חם, הגיב הרב זצ"ל: לדבר כך, זה חטא המרגלים! אנחנו נעסוק מעט בשמחה הגדולה ומה שעלינו לחוש בשהייתנו כל רגע בארץ הקודש - מקום השראת השכינה, ועד כמה צריך להיזהר לדבר סרה בא"י.

## ישנו סיפור נורא:

רבי דב סוקולובסקי זצ"ל החליט לעלות לא"י. אנשי קהילת מיר פעלו ככל יכולתם למנוע צעד זה, ופנו לידידו, הגרא"מ שך זצ"ל, שיפעיל עליו את השפעתו להישאר במיר, אך ה'אבי עזרי' זצ"ל סירב לעשות זאת, וכעבור שנים רבות הביע סיפוק שנמנע מצעד זה, שהיה עלול לגרום לרבי דב להישאר באירופה במרחץ הדמים שהגיע כעבור מספר שנים. הגר"ד סוקולובסקי נודע בירושלים כגדול בתורה, ששקל בפלס מאזניים כל מילה שיצאה מפיו, והוא סיפר סיפור מבהיל: במיר חי יהודי עשיר. יום אחד פשטה השמועה